

FIREFOX

JOHDANTO

1. JOHDATUS FIREFOXIIIN
2. TIETOJA TÄSTÄ OHJEKIRJASTA
3. ENNEN KUIN ALOITAT
4. MIKÄ ON FLOSS?
5. KUINKA INTERNET TOIMII

1. JOHDATUS FIREFOXIIIN

Oletamme, että et lukisi tätä opasta, ellet jo tietäisi mikä nettiselain oikein on. Jos et kuitenkaan tiedä, kyse on ohjelmistosta, jonka avulla voit katsella ja selata nettisivuja internetissä.

Internet on massiivinen toisiinsa liittyneistä tietokoneista koostuva verkosto. Se on kehittynyt alunperin vuonna 1969 toisiinsa yhdistetyistä neljästä tietokoneesta yli miljardi järjestelmää kattavaksi verkoksi, jonka kasvu jatkuu edelleen.

Osaa internetiin yhdistetyistä tietokoneista kutsutaan "verkkopalvelimiksi". Nämä erikoistuneet tietokoneet suorittavat palvelinohjelmistoja, joiden avulla ne toimittavat nettisivuja muille tietokoneille. Internetin laajan verkkopalvelinten verkoston ansiosta käyttäjien ulottuvilla on yli kymmenen miljardia erilaista nettisivua sekä suuri joukko jatkuvasti kasvavia ja kehittyviä sisältöjä ja palveluja. Jos haluat hyödyntää näitä sivustoja omalla tietokoneellasi, kannettavallasi tai kännykälläsi, tarvitset tietokoneohjelman, joka osaa avata ne. Se tietokoneohjelma on nettiselain.

NETTISELAILUN HISTORIA

Selaimilla on ollut yksi julkisimmista ja mielenkiintoisimmista kehityskaarista tietokoneohjelmistojen historiassa.

Nettiselailun historian voidaan katsoa alkavan vuonna 1993 ilmestyneestä Mosaicista, joka oli ensimmäinen tekstin ohella myös kuvien näyttämiseen kykenevä selain. Tästä innovaatiosta alkoi World Wide Webin nousu kohti nykyaikaista internetiä, joten Mosaic todellakin muutti maailmaa.

Vuonna 1994 Marc Andreessen sekä joukko Mosaicin alkuperäisiä kehittäjiä perusti yhdessä liikemies Jim Clarkin kanssa Netscapen, joka oli ensimmäisiä internet-liiketoimintaan keskittyviä yrityksiä. Kasvava internet houkutteli monia muitakin yrittäjiä, ja pian internetiin keskittyviä yrityksiä alkoi syntyä enemmänkin. Näitä internetin ja kaupallisen selainkehityksen alkuaikojä kuvastivatkin kehittäjien suuri innostus sekä useat innovaatiot, jotka jatkuvasti laajensivat ja paransivat internetin tarjoamaa informaatiota. Tuloksena uusia internet-sivustoja nousi julkisuuteen lähes joka viikko ja selaimiin lisättiin jatkuvasti uusia ominaisuuksia. Eräs Wired Magazine -lehden artikkeli (<http://www.wired.com/wired/archive/2.10/mosaic.html>) onnistui kuvaamaan tätä selainten ja internetin nopean kehityksen alkuaikojen aikaansaamaa innostusta.

Mosaic ja myöhemmin sen seuraaja Netscape Navigator olivat markkinoiden ensimmäiset nettiselaimet, mutta ne eivät kuitenkaan onnistuneet valtaamaan nopeasti kasvavia selainmarkkinoita. Suhteellisen lyhyen ja aggressiivisen "selainsodan" jälkeen selainten markkinajohtajaksi nousikin Microsoftin Internet Explorer (IE). Microsoftin aggressiiviset liiketoimintaratkaisut sekä yli 100 miljoonan dollarin panostus Explorerin kehitykseen ja markkinointiin toivat tälle aikaisemmin käyttöjärjestelmistään tunnetulle ohjelmistojätille noin 96 % osuuden selainmarkkinoista. Saavutettuaan markkinajohdon Microsoft ei pitänyt selaimen kehittämistä enää kannattavana, joten Internet Explorerin kehitystyötä alettiin vähentää vuosina 2002 ja 2003. Vuonna 2003 Microsoft ilmoitti, ettei Internet Explorerista enää julkaistaisi uusia itsenäisiä versioita (http://www.usdoj.gov/atr/cases/ms_index.htm).

Vaikka osa Microsoftin "selainsotien" aikana käyttämistä keinoista tuomittiin myöhemmin kartellilakien vastaisiksi (http://www.usdoj.gov/atr/cases/ms_index.htm), Internet Explorerin asema vaikutti ylivoimaiselta. Kun Microsoft lopetti selaimensa kehityksen, Netscape oli lyöty ja monet verkkosivut käyttivät ponnahdusikkunoihin perustuvia mainoksia ja kohdistamattomia mainoskampanjoita. Jotkut pitivät vuosia 2001-2004 internetin ja selainten kehityksen pimeänä keskiaikana.

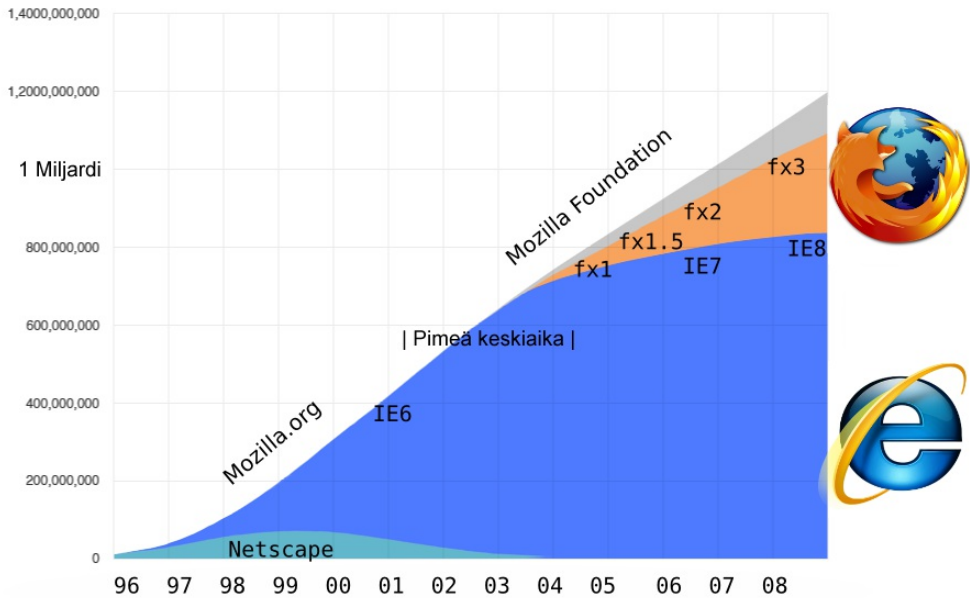
FIREFOXIN KEHITYS

Uuden luvun selainten tarinaan lisäsi kuitenkin Firefox, jota voidaan pitää Mosaicin ja Netscapen kaukaisena jälkeläisenä.

Vuonna 1998 Netscape perusti Mozilla Projectin ja antoi kokeellisena liikestrategiana selaimensa lähdekoodin vapaaseen levitykseen saavuttaakseen kilpailuedun Microsoftia vastaan. Tuloksena ohjelmoijat ympäri maailman pääsivät paitsi tutkimaan Mozillan koodia ja seuraamaan sen kehitystä, myös osallistumaan itse sen kehittämiseen. Myös Netscape ja AOL (joka oli hankkinut Netscapen) jatkoivat tiiviisti Mozilla-selaimen kehitystä ja julkaisivat useita Netscape- ja AOL-tuotteita, jotka hyödynsivät sen koodia. AOL:n kiinnostus selainkehitystä kohtaan kuitenkin hiipui, ja vuoden 2003 alussa yhtiö päättikin vähentää omaa sitoutumistaan, minkä johdosta Mozilla projekti vapautui omille urilleen.

Vuonna 2003 luotiin Mozilla Foundation, yleishyödyllinen ja täysin itsenäinen organisaatio, jonka päämääränä oli tukea Mozilla-hankkeen kehitystä. Tuloksena Mozillan ympärille kasvaneen yhteisön oli viimein mahdollista hyödyntää Netscapen aikaisempaa panostusta selainkehitykseen ja jättää näin oma jälkensä nettiselainten historiaan.

Ensitöikseen intohimoinen Mozilla-yhteisö keskittyi luomaan uuden sukupolven selaimen, joka sai nimekseen Firefox. Firefoxin tavoite oli yksinkertainen: luoda kevyt selain, jota oli nopea ja helppo käyttää. Se asettaisi käyttäjän uudelleen nettisurffauskokemuksen ohjaajaksi. Se ei vaarantaisi selaimen käyttökokemusta turhilla ärsyttävyyksillä. Siihen lisättäisiin myös laajennusjärjestelmä, jonka avulla käyttäjät voisivat muokata, testata ja virittää selainta tuhansilla erilaisilla tavoilla.

Firefox 1.0 julkaistiin vuonna 2004, mistä lähtien sen käyttäjien määrä on kasvanut tasaisesti. Vuoteen 2009 mennessä Firefox oli saavuttanut noin 23 prosentin osuuden maailmanlaajuisista selainmarkkinoista, eli maailman 1,2 miljardista internetin käyttäjästä yli 300 miljoonaa käytti selaimenaan Firefoxia. Firefox 3:n julkaisupäivänä yli 8 miljoonaa käyttäjää latsi uuden version yhden päivän aikana.

Firefox jatkaa edelleen innovointia. Firefox auttaa sinua itse ohjaamaan miten vuorovaikutat internetin kanssa. Tämän mahdollistavat lukuisat ominaisuudet, kuten helppo tapa tilata automaattisesti päivityviä uutisotsikoita; kotisivuvälilehdet, jotka auttavat pääsemään netin sisältöihin nopeammin; sisäänrakennettu ponnahdusikkunoiden torjunta; sekä alati laajeneva joukko lisäosia, joilla voit muokata selainta oman makusi mukaan. Firefox on herättänyt uudelleen henkiin kiinnostuksen nettiselainten kehitystä kohtaan.

Vastauksena Firefoxille Microsoft muutti suunnitelmiaan, käynnisti selainkehityksensä uudelleen ja julkaisi Internet Explorer 7:n ja hiljattain IE8:n. Myös Apple ja Google ovat alkaneet kehittää omia selaimiaan (Safari ja Chrome). Innovaatio ja valinnanvapaus ovat palaamassa selainten ja internetin maailmaan.

Firefox toimii missä tahansa käyttöjärjestelmässä, ja se on lokalisoitu yli 75:lle eri kielelle. Sen on rakentanut maailmanlaajuinen kehittäjien yhteisö, joka suhtautuu selainten kehitykseen ja internetiin intohimoisesti. Ja mikä parasta, Firefox on ***vapaa!***

2. TIETOJA TÄSTÄ OHJEKIRJASTA

Tämä ohjekirja syntyi kahden päivän mittaisessa kirjapyrähdyksessä Doctrain Westin konferenssissa. Scott Abelin aloitteesta tapahtumasta tuli FLOSS Manuals, Doctrain Westin ja Mozilla Foundationin yhteinen projekti.

Tapahtuman organisoivat Janet Swisher ja Anne Gentle, apunaan David Tenser (Mozilla) ja Adam Hyde.

Chris Hofmann (Director of Special Projects, Mozilla) osallistui myös tapahtumaan.

Yhteensä 25 kirjoittajaa teki kahden päivän ajan yhteistyötä niin virtuaalisissa kuin oikeissakin tiloissa tuottaakseen tämän kirjan! Alkuperäismateriaalin lisäksi projektissa hyödynnettiin suuria osia Firefoxin erinomaisesta tukitietokannasta.

Toukokuun 16. 2009 Mozillan yhteisö kokoontui yhden päivän pituiseen tapahtumaan editoimaan ja hiomaan ohjekirjaa. Lopuksi 16. heinäkuuta Mozillan yhteisö kokoontui vielä kerran päivittämään ohjekirjan Firefoxin versiota 3.5 varten. Tämä työ koostui verrattain pienistä tehtävistä kuten kuvien päivittämisestä, sekä suuremmista haasteista kuten version uusien ominaisuuksien dokumentoinnista. Haluammekin kiittää kaikkia osaanottajia heidän työstään tämän erinomaisen ohjekirjan luomisprosessin parissa.

3. ENNEN KUIN ALOITAT

Firefox on täysin ilmainen ohjelma. Sen lataaminen ja asentaminen ei maksa mitään.

Viime aikoina Internetiin on ilmestynyt sivustoja, jotka pyrkivät hyötymään Firefoxin suosiosta perimällä maksun sen lataamisesta, asentamisesta tai sen tukipalveluista. Tällaiset sivustot eivät ole Mozilla Foundationin valtuuttamia, ja ne saattavat käyttää väärin niille annettuja henkilökohtaisia tietoja. Jos huomaat tällaisen sivuston tai tiedät jonkun maksaneen Firefoxista, ilmoita asiasta osoitteessa <http://www.mozilla.com/legal/fraud-report/index.html>.

Jos mahdollista, kerro myös latausta kaupittelevan tai luottokorttitietoja kysyvän sivuston tarkka osoite, sillä se helpottaa roistojen jäljittämistä. Luottokorttitositteestasi saattaa myös löytyä yksityiskohtaisia tietoja tililtäsi veloittaneesta yrityksestä. Tällainen tieto auttaa Mozilla-ryhmää tutkimaan tavaramerkkirikkomuksia ja petoksia sekä saamaan rikollisia sivustoja suljettua.

Virallisen ja ilmaisen Firefoxin voi ladata osoitteesta <http://getfirefox.com> tai <http://mozilla.com>. Ilmaista Firefox-tukea löytyy osoitteesta <http://support.mozilla.com>. Juuri näitä sivustoja tulisi käyttää Firefoxin lataamiseen sekä jatkuvan Firefox-tuen saamiseen.

4. MIKÄ ON FLOSS?

FLOSS on lyhenne sanoista *Free/Libre/Open Source* Software. Termejä *Free*, *Libre*, ja *Open Source* käytetään kuvaamaan ohjelmistoja, jotka takaavat tiettyjä vapauksia sekä käyttäjille että ohjelmoijille. Ryhmät, jotka tukevat vapaiden ohjelmistojen käyttöä, kutsuvat niitä usein eri nimillä. Esimerkiksi Free Software Foundation ja GNU-projekti viittaavat usein "vapaisiin" ohjelmistoihin, kun taas muut ryhmät kuten Debian ja Open Source Initiative edistävät "avoimen lähdekoodin" ohjelmistoja. Englannin kielen sana "free" voi tarkoittaa joko ilmaista tai vapaata, joten termiä "libre software" käytetään usein korostamaan sitä, että ohjelmisto ei ole ainoastaan ilmainen vaan se antaa myös vapautta.

Termeihin "vapaa" ja "avoin" tiivistyvät ideat ovat samankaltaisia, mutta eivät identtisiä. Vaikka näistä termeistä on käytössä kymmeniä erilaisia muunnelmia, kaikissa vapaissa ohjelmistoissa ilmenee joitakin samoja ohjelmistovapauden perusihanteita:

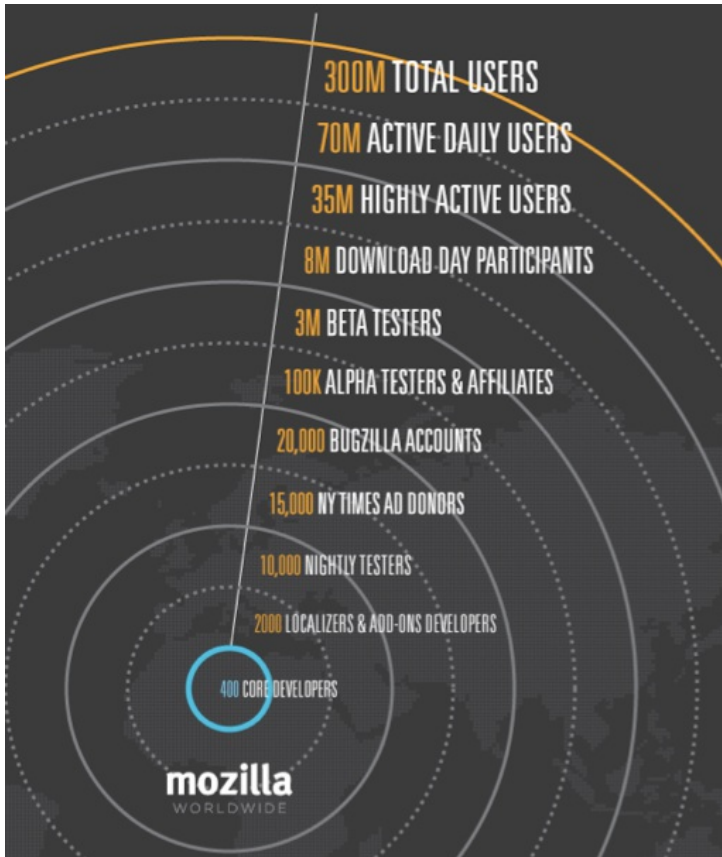
- Vapaus ajaa ohjelma
- Vapaa pääsy koko lähdekoodiin
- Vapaus tutkia koodia
- Vapaus muokata koodia
- Vapaus jakaa muokattua koodia

Eri ohjelmistoprojektit saattavat tarjota erilaisia vapauksia, mutta nämä käsitykset ovat useimpien vapaiden ohjelmistojen lisenssien perustana. Käyttäjän näkökulmasta vapaat ohjelmistot ovat aina ilmaisia käyttää ja kopioida, sekä nyt että tulevaisuudessa. On olemassa joitakin epäselviä rajoja ja harmaita alueita, kuten tavaramerkit ja Linux-kernelin "patentoidut" ajurit, jotka täytyy pitää mielessä kun kopioi tai jakaa vapaita ohjelmistoja. Jokainen vapaan ohjelmiston projekti sisältää yksityiskohtaista tietoa *ohjelmistolisenssin* takaamista oikeuksista. Laaja valikoima vapaita ohjelmistoja on saatavilla kaikille yleisille alustoille, kuten Windowsille, Mac OS:lle ja Linuxille.

FIREFOX

Monille käyttäjille Firefox on ensikosketus vapaisiin ohjelmistoihin ja niiden edustamiin käsityksiin. Ohjelmiston vapaus on yksi Firefox-nettiselainta kehittävän Mozilla-projektin ydinajatuksista. Siitä johtuen kaikilla on vapaus käyttää, kopioida, parantaa ja levittää Firefoxia. Toinen Mozilla-projektin ydinajatus on sen *osallistuvan kehityksen* strategia, joka tarkoittaa sitä, että jokaisella on mahdollisuus osallistua Firefoxin parantamiseen. Miljoonat yhteisön jäsenet auttavat Firefoxin kehityksessä joka päivä.

Keitä nämä ihmiset ovat ja miten he liittyvät toisiinsa?

Firefoxin käytön kasvattaminen lähtee ruohonjuuritasolta. Ilman valtavia mainoskampanjoita ja lähinnä suullisella ja teknologiapohjaisella viestin välittämisellä, Firefoxin käyttäjäkunta on kasvanut 220 miljoonaan käyttäjään. Kasvua voisi kuvata "viraaliseksi" (mutta hyvällä tavalla, tämä ei liity "ohjelmistoviruksiin"). Se kulkee kehittäjältä bloggaajille, bloggaajilta käyttäjille ja käyttäjiltä muille käyttäjille.

Prosessin ytimessä noin 400 kehittäjää työskentelee Firefoxin lähdekoodin parissa. Yli 30% Mozillan koodista on vapaaehtoisten tekemää, ja lopun koodista tekevät kokopäiväisesti työskentelevät kehittäjät, jotka saavat palkkaa joko Mozillalta tai muulta Mozillan kehitykseen liittyvältä yritykseltä. Jos nimen alkuperä jäi mietityttämään, "Mozilla" oli vuonna 1994 Netscape Communications Corporationille luodun dinosaurusmaisen maskotin alkuperäinen nimi. "Mozilla" on nyt sekä ei-kaupallisen säätiön nimi että sen omistaman yrityksen nimi. Tämä yritys antaa meille Firefoxin ja ylläpitää koodia, jonka ympärille se on rakennettu.

Kaikki Mozilla-projektiin osallistuvat, niin vapaaehtoiset koodaajat kuin palkalliset työntekijätkin, arvostavat suuresti yhteisöä ja Firefoxin kehitykseen kuuluvaa yhteistyötä. He haluavat parantaa sekä selainta itseään että myös koko Internetiä. Panoksensa Mozillalle antavat myös eri alojen johtavat asiantuntijat, kuten muun muassa verkkotyöskentelyn, CSS:n, HTML:n, kuvankäsittelyn ja muiden Internetiä ylläpitävien teknologioiden asiantuntijat. Mozillaan kuuluu monenlaisia henkilöitä, ja melkein kuka tahansa voi vaikuttaa kehitykseen, olipa se sitten kehittämällä koodia, kirjoittamalla dokumentaatioita, testaamalla ohjelmistoa tai yksinkertaisesti kertomalla ystäville Firefoxista!

"Ydinkehittäjien" lisäksi monet erilaiset ryhmät tälle työlle omistautuneita henkilöitä auttavat tekemään Mozilla-projektista menestyksen. Mozilla-yhteisöön kuuluu:

- Yli 500 henkilöä, jotka lokalisoivat ja auttavat Firefoxin toimittamisessa yli 60 kielelle.
- Satoja muita "lisäosien" kehittäjiä, jotka luovat laajennuksia Firefoxin muokkaamista varten ja kokeilevat uusia innovaatioita.
- 10 000 henkilöä, jotka auttavat kehitysjulkaisujen testaamisessa ja laadun säilyttämisessä sekä antavat palautetta kehitysprosessin aikana.
- 15 000 henkilöä, jotka avasivat kukkaronsa ja antoivat jokainen 30 dollaria, jotta New York Times -lehteen saatiin 250 000 dollarin kaksisivuinen mainos, joka mainosti Firefox 1.0:n julkaisua. Ajatus tähän kampanjaan tuli markkinointikehittäjien yhteisöltä, joka auttaa Firefoxin mainostamisessa monilla eri tavoilla.
- 20 000 henkilöä, jotka ovat aktiivisia "bugzillan", Mozilla-projektin käyttämän virheiden raportointityökalun, käyttäjiä.
- 8 miljoonaa henkilöä, jotka osallistuivat "Download Day" -tapahtumaan, joka teki uuden maailmanennätyksen. Firefox 3:sta ladattiin sen julkaisupäivänä enemmän kuin mitään muuta ohjelmistopakettia yhden vuorokauden aikana.

Nämä esimerkit osoittavat kuinka monet erilaisia taitoja omaavat yhteisöt ja henkilöt voivat yhdessä työskennellessään rakentaa ja ylläpitää toteuttamiskelpoista projektia. Toivomme, että Firefox toimii ihanteellisena ensikosketuksena vapaisiin ohjelmistoihin sekä yhteisön voimalla tehdyn ohjelmistokehittelyn aatteen.

5. KUINKA INTERNET TOIMII

Internet on hajautettu, maailmanlaajuinen verkosto joka yhdistää monta eri tietokoneverkostoa. Vaikka monet käyttävät termejä "Internet", "web" ja "verkko" toistensa synonyymeinä, Internet terminä tarkoittaa useiden erillisten verkkojen fyysisiä yhteyksiä toisiinsa sekä yhteisiä kommunikointimetoja, protokollia, joita nämä verkot käyttävät viestiäkseen keskenään. Web tai WWW on yksi tapa käyttää Internetiä kommunikointiin; muita tapoja ovat esimerkiksi **sähköposti**, **tiedostonjako**, **Usenet** ja **chat** tai **IRC**.

INTERNETIIN YHDISTÄMINEN

Helpoin tapa käyttää verkkoa on etsiä internet-kahvila jonka koneilta pääset verkkoon. Jos haluat käyttää verkkoa kotonasi, sinun täytyy yleensä tehdä sopimus verkkoyhteydestä **laajakaistaoperaattorin** kanssa. Tarvitset yhteyttä varten yleensä erillisen laitteen, **modeemin** tai **reitittimen**.

Laajakaistaoperaattori ostaa yhteyden kansalliselta operaattorilta (tai se voi olla kansallisen operaattorin tytäryhtiö). Kansalliset operaattorit voivat puolestaan ostaa omat yhteytensä monikansallisilta yrityksiltä, jotka ylläpitävät Internetin **runkoverkkoa**. Runkoverkko koostuu suurista palvelimista kriittisissä pisteissä verkon liikennettä ja valokuitu- tai satelliittiyhteyksistä näiden palvelinkeskusten välillä. Nämä yhteydet mahdollistavat mannertenvälisen viestinnän. Kansalliset ja kansainväliset laajakaistaoperaattorit liittyvät runkoverkkoon erityisten reitittimien kautta joita kutsutaan **yhdyskäytäväiksi**. Yhdyskäytävät yhdistävät kaksi erillistä verkkoa toisiinsa. Kaikki viestintä näiden verkkojen välillä tapahtuu yhdyskäytävän kautta. Yhdyskäytävät, kuten mitkä tahansa muutkin reitittimet, ovat kohtia joissa verkon liikennettä voidaan monitoroida tai estää.

Kun liität koneesi Internetiin, sille annetaan **IP-osoite**. IP-osoitteet muodostuvat neljästä numerosta välillä 0-255, jotka erotetaan toisistaan pisteellä, esimerkiksi:

192.168.100.255

IP-osoite toimii kuten postiosoite, antamalla tietokoneelle oman tunnisteen jolla se erotetaan kaikista muista samaan verkkoon liitetystä koneista. Riippuen operaattoristasi, tietokoneesi voi saada uuden IP-osoitteen aina kun se liitetään verkkoon (dynaaminen IP-osoite) tai se voi pysyä samana (staattinen IP-osoite). Kaikilla verkkosivuilla ja -palvelimilla on oma IP-osoitteensa. Esimerkiksi Tampereen yliopiston verkkosivujen, www.uta.fi, IP-osoite on 153.16.41. Verkkosivujen IP-osoite tarkoittaa siis sen tietokoneen osoitetta, jolla kyseessä oleva verkkosivu sijaitsee.

VERKKOSIVUJEN SELAAMINEN

Kun haluat katsoa tiettyä verkkosivua, syötät selaimeesi normaalisti verkkosivun selkokielen osoitteen etkä sen IP-osoitetta. Jos esimerkiksi haluat mennä Tampereen yliopiston verkkosivuille, syöttäisit selaimeesi www.uta.fi etkä 153.16.41. Verkkosivun osoitetta kutsutaan myös nimellä **domain** tai **verkkotunnus**.

Syötettyäsi verkkotunnuksen selaimeesi, tietokoneesi lähettää verkkotunnuksen DNS-palvelimelle. DNS tulee sanoista Domain Name System. DNS koostuu tähän tarkoitukseen pystytetyistä palvelimista Internetissä, jotka pitävät listaa siitä mikä verkkotunnus on yhdistetty mihinkin IP-osoitteeseen. DNS-palvelin kääntää verkkotunnuksen IP-osoitteeksi ja kertoo sen tietokoneellesi. Näin sinun ei tarvitse muistaa verkkosivujen IP-osoitteita vaan ainoastaan niiden verkkotunnukset.

Saatuana verkkosivun IP-osoitteen tietokoneesi yrittää ottaa yhteyden sivuun. Jostain täytyy löytyä reitti omasta tietokoneestasi verkkosivuun. Tämä reitti voi kulkea useiden maiden, valtamerien halki ja käydä avaruudessakin. Se voi olla tuhansia kilometrejä pitkä ja kulkea monien tietokoneiden kautta. Miten löytää reitti oikeaan tietokoneeseen, kun verkkosivuja on satoja miljoonia? Reitin löytämistä tietokoneestasi verkkosivulle (ja takaisin) kutsutaan **reitittämiseksi** ja sitä tekevät reitittimet.

Esimerkki siitä mitä tapahtuu, kun katsot verkkosivua:

1. Kirjoitat selaimeesi osoitteen `http://www.uta.fi`. Tietokoneesi lähettää verkkotunnuksen DNS-palvelimelle, joka lähettää takaisin verkkosivun IP-osoitteen.
2. Saatuana vastauksen DNS-palvelimelta, tietokoneesi lähettää pyynnön yhteydestä halutun IP-osoitteen kanssa.
3. Pyyntö kulkee useiden reitittimien kautta kunnes se vihdoin löytää reitittimen jonka takaa haluamasi IP-osoite löytyy.
4. Haluamasi IP-osoite (eli tietokone jolle osoite on annettu) lähettää informaatiota takaisin omalle koneellesi, minkä jälkeen oma koneesi lähettää sille haluamasi verkkosivun tarkan osoitteen. Verkkosivun tietokone lähettää verkkosivun sisällön tietokoneellesi.

Jokaista yhteyttä reitittimestä toiseen tietokoneesi ja verkkosivun välisellä reitillä kutsutaan hypähdykseksi, englanniksi *hop*. Hypähdysten määrä tarkoittaa että reitti kulkee niin ja niin monen eri reitittimen kautta. Alla on esimerkki reitistä kotitietokoneesta verkkosivulle `www.globalvoicesonline.org`. Reitti kulkee yhteensä neljäntoista reitittimen kautta ennen kuin se löytää perille.

```
traceroute to globalvoicesonline.org (72.249.186.50), 64 hops max, 40
byte packets
 1 192.168.1.1 (192.168.1.1)  2.425 ms  0.673 ms  0.637 ms
 2 192.168.15.1 (192.168.15.1)  3.824 ms  1.068 ms  1.139 ms
 3 10.92.32.1 (10.92.32.1)  10.712 ms  9.581 ms  98.359 ms
 4 gig-5-3-lbrtnymtn-rtr1.hvc.rr.com (24.164.160.173)  10.720 ms  10.774
ms  11.147 ms
 5 pos-3-1-nycmny-rtr1.nyc.rr.com (24.164.160.78)  12.533 ms  12.042
ms  11.206 ms
 6 tenge-0-3-0-nwrknjmd-rtr.nyc.rr.com (24.29.97.6)  12.456 ms  13.922
ms  13.821 ms
 7 ae-4-0-cr0.nyc30.tbone.rr.com (66.109.6.78)  15.844 ms  22.984 ms
14.024 ms
 8 ae-1-0-pr0.nyc20.tbone.rr.com (66.109.6.163)  14.605 ms  14.592 ms
43.455 ms
 9 207.88.182.73.ptr.us.xo.net (207.88.182.73)  14.707 ms  14.437 ms
22.936 ms
10 te-4-0-0-rar3.nyc-ny.us.xo.net (207.88.12.26)  24.168 ms  16.683 ms
16.947 ms
11 207.88.14.9.ptr.us.xo.net (207.88.14.9)  45.446 ms  45.360 ms  46.136
ms
12 207.88.14.10.ptr.us.xo.net (207.88.14.10)  70.949 ms  69.782 ms
70.112 ms
13 207.88.185.38.ptr.us.xo.net (207.88.185.38)  70.162 ms  73.824 ms
```

73.137 ms

14 switch19.rimuhosting.com (65.99.204.18) 70.630 ms 70.344 ms
70.264 ms

15 server1globalvoicesonline.org (72.249.186.50) 72.347 ms 72.747
ms 74.179 ms

Määränpää saavutettu!

MIKSI TÄMÄ ON TÄRKEÄÄ

Jos olet aikaisemmin käyttänyt Internetiä, tiedät että normaalisti kaikki ylläoleva tapahtuu sekunneissa ja piilossa, niin että sinun ei itse tarvitse ajatella prosessin tapahtumista päästäksesi haluamaasi lopputulokseen.

On kuitenkin tärkeää ymmärtää Internetin toimintaa kolmesta syystä. Ensiksi, jos prosessi epäonnistuu ja jostain syystä et pääse haluamallesi verkkosivulle. Ongelman ratkaiseminen edellyttää verkon normaalin toiminnan ymmärtämistä. Toiseksi, jos joku tai jotkut haluavat urkkia henkilötietojasi tai pankkitunnuksiasi. Verkon tarjoamat mahdollisuudet väärinkäyttöön tulee tietää jotta niitä osaa välttää. Kolmanneksi, jos ihmiset tai organisaatiot yrittävät estää informaatioon vapaan leviämisen.

Sensuuria voi harjoittaa useissa kohdissa Internetin infrastruktuuria, estäen pääsyn joillekin verkkosivuille tai jopa kaikille tietyn maan verkkosivuille, estäen joidenkin protokollien käytön tai suodattamalla pois halutun sisällön erityisten valvontaohjelmien avulla. Paras keino sensuurin kiertämiseen riippuu käytetystä sensuurin menetelmästä. Sinun kannattaa tietää verkon toiminnan perusteet jotta pystyt käyttämään Internetiä tehokkaasti ja turvallisesti.

ASENNUS

- 6. FIREFOXIN ASENTAMINEN WINDOWSIIIN
- 7. FIREFOXIN ASENTAMINEN UBUNTUUN
- 8. FIREFOXIN PÄIVITTÄMINEN

6. FIREFOXIN ASENTAMINEN

WINDOWSIIIN

Toimiakseen Firefox edellyttää tietokonetta, jossa on minimissään 233 MHz:n prosessori ja käyttöjärjestelmänä Windows 2000 tai uudempi versio.

Tarkistaaksesi laitteistovaatimukset, mene sivulle:

<http://www.mozilla.com/firefox/system-requirements.html>

LATAA JA ASENNA FIREFOX

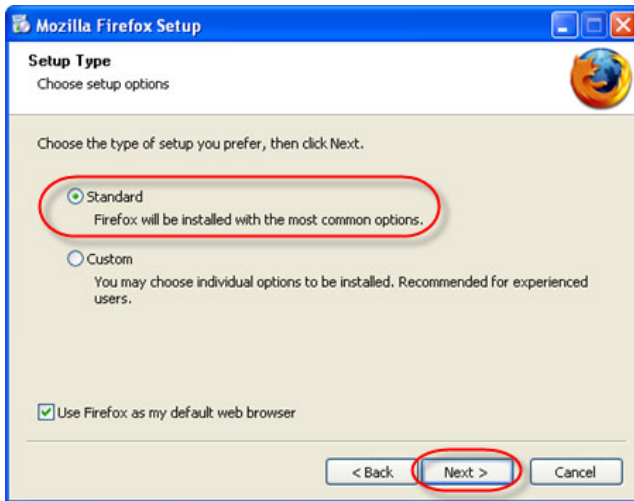
1. Mene Firefoxin Download-sivulle
<http://www.mozilla.com/firefox/> käyttäen mitä tahansa selainta (esimerkiksi Microsoft Internet Explorer). Lataussivu selvittää automaattisesti tietokoneesi käyttöjärjestelmän ja kielen, ja suosittelee sinulle sopivinta Firefox-versiota tai versioita. Jos haluat ladata Firefoxin eri kielelle tai käyttöjärjestelmälle kuin löydetty, klikkaa "Other Systems and Languages" nähdäksesi listan muista saatavilla olevista vaihtoehdoista.

1. Kun klikkaat download-painiketta, asennustiedosto alkaa latautua tietokoneellesi. Kun lataus on valmis, on suositeltavaa, että suljet kaikki käynnissä olevat ohjelmat ennen asennuksen aloittamista.
 2. Kaksoisklikkaa tiedostoa käynnistääksesi Firefoxin asennusvelhon.
- Jos käytät Windows Vistaa, saatat saada Käyttäjätilien valvonta -kehotuksen (User Account Control). Tässä tapauksessa jatka asennusta klikkaamalla Jatka (Continue).

Näytölle ilmestyy tervetuloa-ruutu..

1. Klikkaa Seuraava (Next) jatkaaksesi. Näytölle ilmestyy asennustyyppi-ruutu. "Standardi"-asennus on valittuna oletusarvona (Custom-vaihtoehtoa suositellaan vain kokeneemmille käyttäjille).

1. Firefox asentaa itsensä oletusselaimeksi. Jos et halua käyttää Firefoxia oletusselaimesi, poista rasti ruudusta **Use Firefox as my default web browser**.
2. Klikkaa **Next**.
3. Kun Firefox on asennettu, klikkaa **Finish** sulkeaksesi asennusvelhon.

Jos ruudussa **Launch Firefox now** on rasti, Firefox käynnistyy kun olet klikannut **Finish**-näppäintä.

Windows Vista -käyttäjät:

Jos jossain asennusprosessin vaiheessa saat Käyttäjätilien valvonta - kehotuksen (User Account Control, UAC), klikkaa Continue, Allow tai Accept.

ONGELMIEN RATKAISU

Jos kohtaat ongelmia Firefoxin käynnistämisessä, katso:

<http://support.mozilla.com/kb/Firefox+will+not+start>

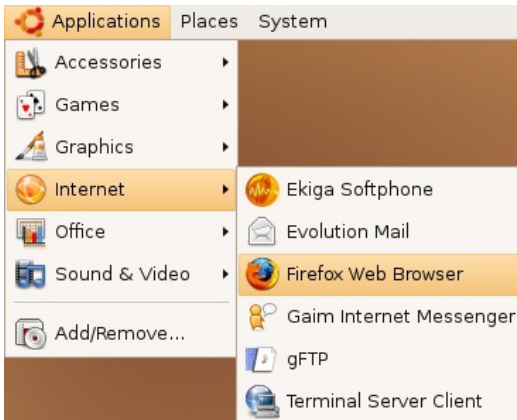
7. FIREFOXIN ASENTAMINEN

UBUNTUUN

Firefox kuuluu Ubuntuun perusasennukseen. On kuitenkin mahdollista asentaa toinen (yleensä uudempi) Firefoxin versio Ubuntuun (tai muihin GNU/Linux-järjestelmiin). Ohjeet tähän löytyvät myöhemmin tästä ohjeesta.

Firefoxin aukaiseminen on helppoa. Jos Ubuntuun perustyöpöytää ei ole muokattu, valitse:

Sovellukset > Internet > Firefox-selain

Firefox avautuu tervetuloruudulle:

UUDEMMAN VERSION ASENTAMINEN

Ubuntuun on mahdollista asentaa Firefoxin uudempi versio (kuten esim. beta-versio tai uudempi vakaa versio) kuin se mitä jakelusi tarjoaa automaattisesti.

Yksityiskohtaiset ohjeet tähän löytyvät englanniksi Ubuntun wikistä nimellä FirefoxNewVersion. Ohje on kirjoitettu erityisesti käyttäjille joilla on Ubuntun vanhempi jakelu, joka ei sisällä Firefoxin viimeisintä vakaata versiota, kuten esim. Firefox 3, jota ei ole Ubuntu 7.10:ssa (Gutsy Gibbon). Lukemalla loput tästä ohjeesta ja Ubuntun wiki-sivun saat täydellisen kuvan Firefoxin eri versioiden (ml. beta-versiot) asentamisesta ja hallinnasta Ubuntuissa. Tämä ohje käsittelee Firefoxin beta-version asentamista normaalisti käyttämäsi Firefoxin perusversion rinnalle.

Profiilin varmuuskopiointi

Ennen kuin aloitat beta-version asentamisen, sinun kannattaa ottaa varmuuskopiot aikaisemmin käyttämäsi Firefoxin asetuksista ja lisäosista. Kaikki Firefoxiin liittyvät tiedostot löytyvät profiilikansioistasi, joka löytyy sijainnista:

```
/home/user/.mozilla/firefox
```

(Kaikissa tämän ohjeen esimerkeissä *user* tarkoittaa omaa Ubuntu-käyttäjätunnustasi.)

Profiilikansion nimessä on kahdeksan sattumanvaraista merkkiä ja *.default*, kuten alla olevassa esimerkissä:

```
/home/user/.mozilla/firefox/d1eukl01.default
```

Löydät profiilikansion valitsemalla työpöydän yläpaneelistä *Sijainnit > Kotikansio* ja painamalla sitten CTRL+H joka tuo piilotetut tiedostot ja kansiot näkyviin (voit myös valita *Näytä > Näytä piilotetut tiedostot*)

Nullaa alaspäin kunnes löydät kansion *".firefox"*. Avaa kansio.

Oletusasetuksesi ja lisäosasi löytyvät profiilisi kansioista, jonka nimi loppuu päätteeseen *.default* (paitsi jos olet käyttänyt profiilimanageria asentaessasi olemassaolevan Firefox-profiilisi, jolloin luultavasti tiedät itsekkin mitä olet tekemässä ja mikä löytyy mistäkin).

SEURAAVA VAIHE KANNATTAA TEHDÄ SILLOIN KUN FIREFOX EI OLE KÄYNNISSÄ: Tee profiilikansiosta kopio valitsemalla se (klikkaa kerran kansion kuvaketta) ja painamalla CTRL+c ja sen jälkeen CTRL+v (voit myös klikata kansiota kerran hiiren oikealla painikkeella ja valita aukeavasta valikosta *Kopioi* ja tämän jälkeen klikata hiiren oikealla painikkeella valkoista taustaa tiedostoselaimen ikkunassa ja valita aukeavasta valikosta *Liitä*).

Sinulla on nyt tarkka kopio Firefoxisi asetuksista ja lisäosista kansiossa, jonka nimi on muuten sama kuin alkuperäisen profiilikansiosi, mutta sen perässä on lisäys *"(kopio)"*, kuten alla olevassa esimerkissä:

```
/home/user/.mozilla/firefox/d1eukl01.default (kopio)
```

Nyt voit aina halutessasi palauttaa kaikki vanhat asetukset käyttöösi korvaamalla *.default*-kansion äsken tekemälläsi kopiolla.

Asennustiedoston lataaminen ja asennus

Seuraavaksi sinun täytyy ladata haluamasi beta-version asennustiedosto. Asennustiedostot löytyvät osoitteesta:

<http://www.mozilla.com/en-US/firefox/all-beta.html>

Etsi haluamasi version asennustiedosto ja lataa se koneellesi sellaiseen paikkaan josta löydät sen myöhemmin.

Seuraavaksi sinun pitää luoda `/opt/` -kansioon uusi kansio johon sinulla on käyttöoikeus. Tämä tapahtuu kahdessa vaiheessa. Avaa ensin Pääte-ohjelma. Löydät sen paikasta:

Sovellukset > Apuohjelmat > Pääte

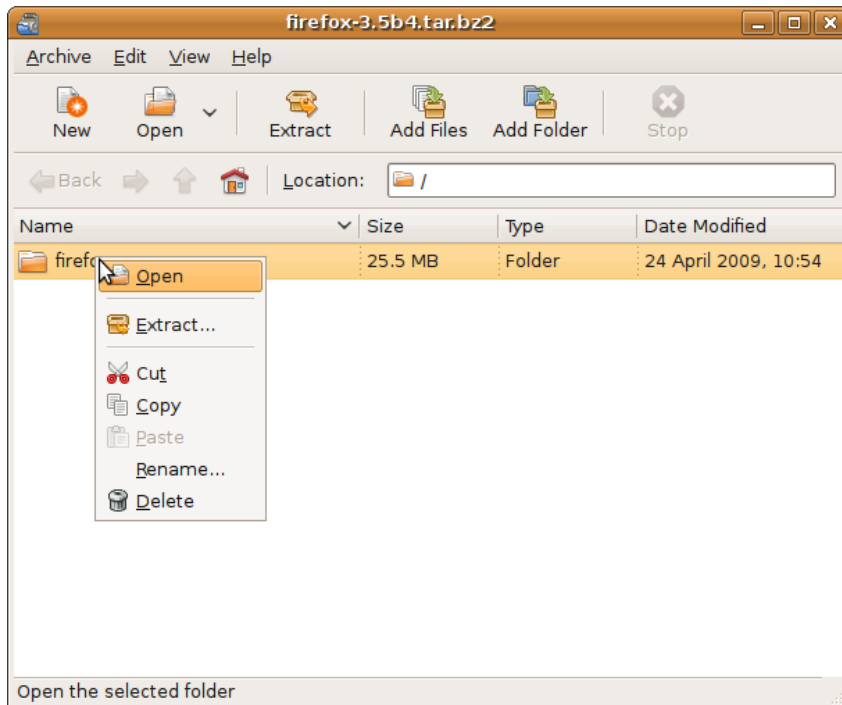
Luo sitten uusi kansio kirjoittamalla tai kopioimalla alla oleva komento Päätteeseen. (HUOM! Korvaa komennoissa `user` omalla käyttäjänimelläsi):

```
sudo mkdir /opt/user (paina Enteriä)
```

Pääte kysyy salasanaasi. Syötä se Päätteeseen ja paina uudestaan Enteriä. Olet nyt luonut uuden kansion. Tämän jälkeen sinun tulee hankkia käyttöoikeus luomaasi kansioon. Syötä alla oleva komento Päätteeseen:

```
sudo chown user -v /opt/user
```

Pääte kysyy taas salasanaasi. Syötä se Päätteeseen ja paina uudestaan Enteriä. Nyt sinulla on `/opt/` -kansiossa omalla nimelläsi oleva kansio johon sinulla on myös käyttöoikeus, joten voit purkaa Mozillan verkkosivuilta lataamasi asennustiedoston sinne. Etsi asennustiedosto (muistathan minne sen latait?), klikkaa tiedostoa hiiren oikealla painikkeella ja valitse "Avaa ohjelmalla Pakettienkäsittelyohjelma"

Valitse Pakettienkäsittelyohjelmasta "Pura" ja navigoi äsken luomaasi kansioon. Löydät sen painamalla klikkaamalla kohtaa "Tiedostojärjestelmä" avautuneen tiedostonselausikkunan vasemmasta reunasta. Tämä vie sinut tiedostojärjestelmän juureen, josta löydät `/opt/` -kansion ja sen alta luomasi kansion

Pakettienkäsittelyohjelma luo sijaintiin *firefox* -nimisen kansion ja purkaa ohjelman tiedostot siihen. Uusi versio on nyt asennettu koneellesi.

Uuden profiilin luominen

Seuraavaksi sinun tulee luoda beta-versiolle uusi profiili. Tällöin uuden version käyttäminen ei sekoita aikaisemmin asennetun Firefoxin asetuksia. Uuden profiilin luominen tapahtuu käynnistämällä Firefox Profile Managerin kera. Syötä alla oleva komento Päätteeseen:

```
/opt/user/firefox/firefox -profilemanager
```

Tämä avaa Firefoxin Profile Managerin, eli pienen dialogi-ikkunan, josta pystyy hallinnoimaan Firefoxin käyttäjäprofiileja.

Luo uusi profiili klikkaamalla *Create Profile* -nappulaa. Anna profiilille nimi joka käy järkeen kokeilusi kanssa ja jonka muistat myöhemmin, esimerkiksi *FF3.5b4*, jos testaat Firefoxin 3.5Beta4-versiota. Seuraa Profile Managerin ohjeita (dialogi on erittäin yksinkertainen) ja lopuksi klikkaa nappulaa *Start Firefox* niin että äsken luomasi profiili on valittuna listalla. Ja sillä selvä - käytät nyt Firefoxin beta-versiota!

Voit nyt valita kahdesta eri tavasta jatkaa. Voit joko käyttää beta-versiota sellaisenaan, ns. tuoreena asennuksena, tai voit ottaa aikaisemman versionsi vanhat asetukset ja lisäosat käyttöön. Tuoreen asennuksen (eli oletusasetusten) käyttäminen on turvallisin vaihtoehto. Jos esimerkiksi siirrät asetukset Firefox 2 -versiosta Firefox 3:een, jotkin vanhat asetukset ovat yhteensopimattomia uuden Firefoxin version kanssa. Vanhojen asetusten käyttäminen ei ole suositeltavaa, mutta voit kokeilla sitä itse. Voi olla että et törmää hankaluuksiin. Jos valitset käyttää oletusasetuksia, sinun ei tarvitse tehdä enää mitään, vaan voit aloittaa beta-version käyttämisen normaalisti.

Vanhojen asetusten ja lisäosien käyttäminen

Vanhojen asetusten käyttäminen tapahtuu navigoimalla äsken luomasi profiilin kansioon. Se löytyy allaolevasta paikasta:

```
/home/user/.mozilla/firefox
```

Kansion nimi on muotoa *****.FF3.5b4 eli yhdeksän satunnaista merkkiä (kirjaimia tai numeroita), piste ja äsken luomasi profiiliin nimi, esimerkiksi *dhytrklgs.FF3.5b4*. Poista kaikki sisältö tuosta kansiosista (mene kansioon sisälle ja paina CTRL+a ja sen jälkeen Delete-näppäintä) ja sen jälkeen kopioi alkuperäisen profiilikansion sisältö uuden profiiliin kansioon. Alkuperäisen kansiosi tunnistat siitä että se loppuu päätteeseen *default*.

Se on siinä! Käytät nyt Firefoxin beta-versiota vanhojen asetustesi ja lisäosiesi kera. Uusi asennus ei millään tapaa haittaa aikaisemman, Firefoxin oletusasennuksen, asetuksia. Käynnistäessä Firefoxin ensimmäistä kertaa vanhojen asetusten kanssa, ohjelma tarkistaa onko käyttämillesi lisäosille olemassa päivityksiä. Jotkut lisäosasi saattavat olla yhteensopimattomia uuden version kanssa, jolloin Firefox poistaa ne käytöstä automaattisesti.

Jos jokin menee vikaan beta-versiota käyttäessäsi, joko vanhojen asetusten takia tai mistä tahansa syystä, voit yksinkertaisesti käynnistää ohjelman uudelleen Profile Managerin kera ja poistaa uutta versiota varten luomasi profiilin ja luoda täysin uuden profiilin. Tämä palauttaa uuden version oletusasetuksille (ja poistaa kokonaan uudessa versiossa olleet lisäosat), jolloin ohjelman pitäisi taas toimia normaalisti.

Voit tehdä oletusasetusten palauttamisen myös poistamalla beta-versiota varten luomasi profiilin kansion sisällön (HUOM: älä poista itse kansiota) ja käynnistämällä Firefoxin uudelleen Profile Managerin kera. Profile Manager luo profiiliin oletusasetukset uudelleen, jolloin beta-version pitäisi taas toimia normaalisti.

Kun pääset kärryille siitä miten Firefox käsittelee eri käyttäjäprofiileja ja niiden sisältämiä asetuksia ja lisäosia, voit helposti siirtää vanhoja asetuksia ja lisäosia Firefoxin versioista toisiin. Tärkein asia joka sinun tulee kuitenkin muistaa on varmuuskopion tekeminen olemassaolevista asetuksistasi, jolloin voi aina palata niihin etkä joudu luomaan uudelleen asetuksesi, lisäosasi ja kirjanmerkkisi.

Pikakuvakkeen lisääminen

Pikakuvakkeen lisääminen Gnomen yläpaneeliin käy helposti. Tällöin sinun ei tarvitse aina käynnistää uutta versiota Päättien kautta. Klikkaa hiiren oikealla painikkeella mitä tahansa tyhjää kohtaa paneelissa. Valitse esiin tulevasta valikosta *Lisää paneeliin...* ja kaksoisklikkaa seuraavasta ikkunasta *Muun sovelluksen käynnistin*.

Syötä avautuvaan pikkuikkunaan seuraavat tiedot:

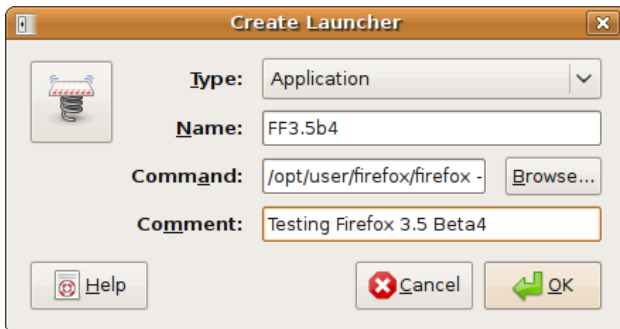
Tyyppi: Sovellus

Nimi: [haluamasi nimi ohjelmalle, esim. "Firefox 3.5 Beta 4"]

Komento: /opt/user/firefox/firefox -profilemanager

Kommentti: [haluamasi kuvaus pikakuvakkeen toiminnasta, esim.

"Käynnistä Firefoxin 3.5. Beta 4 -versio"]

Voit valita haluamasi ikonin pikakuvakkeelle klikkaamalla dialogi-ikkunan vasemmassa reunassa olevaa jousi-alustan kuvaa. Ruutuun avautuu uusi ikkuna josta voit valita haluamasi kuvakkeen. Firefoxin omat kuvakkeet löytyvät ohjelman asennuskansioista. Löydät sen valitsemalla kuvakkeiden ikkunasta *Selaa...*, ja klikkaamalla kohtaa "Tiedostojärjestelmä" avautuneen tiedostoikkunan vasemmasta reunasta. Tämä vie sinut tiedostojärjestelmän juureen. Löydät beta-version asennuskansion polusta:

/opt/user/firefox/

Valitse kansio klikkaamalla sitä kerran ja paina sitten *Avaa*-näppulää.

8. FIREFOXIN PÄIVITTÄMINEN

Firefoxin voi asettaa tarkistamaan saatavilla olevat päivitykset automaattisesti selainohjelmaan, hakukoneisiin ja kaikkiin asennettuihin lisäosiin. Tässä luvussa kerrotaan, miten voit muuttaa automaattisten päivitysten asetuksia tai tarkistaa päivitykset manuaalisesti niin halutessasi.

AUTOMAATTINEN PÄIVITYSTEN TARKASTUS

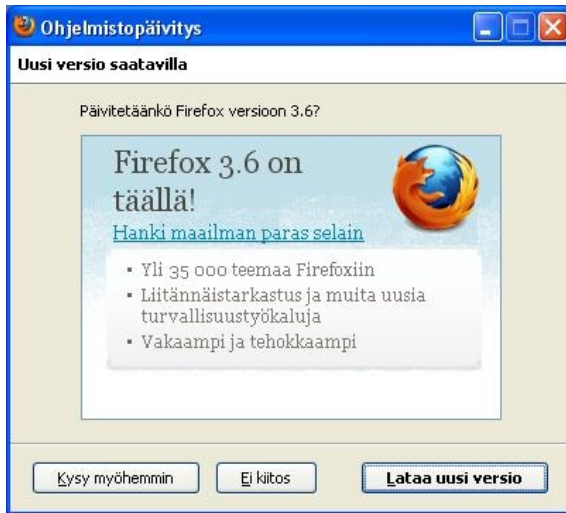
Firefoxissa on oletusasetuksena päivitysten automaattinen tarkastus.

1. Kun päivityksiä on saatavilla, **Ohjelmistopäivitys**-ikkuna aukeaa automaattisesti. Aloita ohjelmiston päivitys napsauttamalla **OK**. Kaikista valituista päivityksistä ladataan ja asennetaan uudet versiot.
2. Kun asennus on valmis, sinun on käynnistettävä Firefox uudelleen. Voit sulkea ja avata Firefoxin uudelleen napsauttamalla **Käynnistä Firefox uudelleen**.

MANUAALINEN PÄIVITYSTEN TARKASTUS

Voit tarkistaa saatavilla olevat päivitykset manuaalisesti milloin tahansa.

1. Avaa *Ohje*-valikko ja napsauta *Hae päivityksiä*.
2. Jos päivityksiä on saatavilla, napsauta **Lataa uusi versio** aloittaaksesi päivityksen.

- Jos päivityksiä ei ole saatavilla, napsauta **OK** sulkeaksesi ikkunan.
3. Kun asennus on valmis, sinun on käynnistettävä Firefox uudelleen. Voit sulkea ja avata Firefoxin uudelleen napsauttamalla **Käynnistä Firefox uudelleen**.

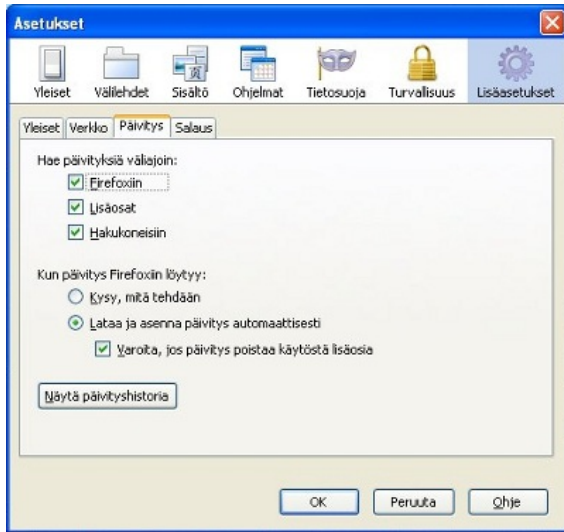

Kun Firefox on käynnistynyt uudelleen, sinulla on käytössäsi uusi versio.

PÄIVITYSASETUSTEN MUUTTAMINEN

Firefoxissa on oletusasetuksena päivitysten automaattinen tarkistus. Suosittelemme, että pidät automaattiset päivitykset käytössä, sillä Firefoxin päivitykset sisältävät yleensä tärkeitä turvallisuuskorjauksia. Voit kuitenkin ottaa automaattiset päivitykset pois käytöstä, mikäli haluat.

1. Avaa **Työkalut**-valikko ja valitse **Asetukset**.
2. Napsauta **Lisäasetukset**-kuvaketta.
3. Avaa **Päivitys**-välilehti. Tällä välilehdellä näet automaattisten päivitysten asetukset.

4. Mahdolliset päivitysasetukset:
 - **Hae päivityksiä väliajoin:** Valitse ne osat, joihin haluat Firefoxin hakevan päivityksiä automaattisesti. Firefox voi hakea päivityksiä itse selainohjelmaan sekä kaikkiin asennettuihin lisäosiin ja hakukoneisiin.
 - Jos et halua käyttää automaattisia päivityksiä, poista valinnat kaikista kolmesta vaihtoehdosta.
 - **Kun päivitys Firefoxin löytyy:** Valitse, mitä haluat Firefoxin tekevän, kun se löytää päivityksiä.
 - **Kysy, mitä tehdään:** Firefox antaa sinun valita, haluatko ladata ja asentaa päivityksen. Jos et juuri nyt halua tehdä sitä, voit ladata päivityksen myöhemmin.
 - **Lataa ja asenna päivitys automaattisesti:** Firefox lataa ja asentaa päivitykset automaattisesti. Jos haluat Firefoxin varoittavan sinua sellaisten päivitysten kohdalla, jotka poistavat käytöstä lisäosia, valitse kyseinen toiminto.
 - Voit tarkastella aiemmin ladattuja ja asennettuja päivityksiä napsauttamalla **Näytä päivityshistoria**.
5. Napsauta **OK** sulkeaksesi **Asetukset**-ikkunan.

FIREFOXIN PÄIVITTÄMINEN LINUXISSA (UBUNTU)

Jos käytät Firefoxia Linuxissa, et voi käyttää yllä mainittuja päivitysvaihtoehtoja. Sen sijaan sinun tulee käyttää Ubuntu omia päivitystyökaluja, jotka ovat valikossa Järjestelmä > Hallinta > Päivitysten hallinta. Päivityksen jälkeen sinun tarvitsee vain käynnistää Firefox uudelleen. Firefox-päivitysten julkaisemisen jälkeen voi kestää muutama päivä, ennen kuin ne näkyvät Ubuntu päivitystyökaluissa.

PERUSKÄYTTÖ

9. KÄYTTÖLIITTYMÄN ESITTELY

10. OSOITERIVIN KÄYTTÄMINEN

11. TIEDOSTOJEN LATAAMINEN

12. KOPIOIMINEN, TALLENTAMINEN JA
TULOSTAMINEN

13. MUOKKAA TYÖKALUPALKKEJA

9. KÄYTTÖLIITTYMÄN ESITTELY

Firefoxin päänäkyymässä on valikkorivi, erilaisia painikkeita, työkalurivi ja hakupalkki. Alla olevasta kuvasta näet, miltä päänäkyymä näyttää.

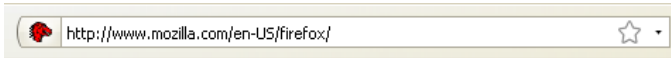
Kuvan alla olevassa taulukossa on selitetty nuolien osoittamat ominaisuudet.

Nuoli	Ominaisuus	Kuvaus
1	Valikkorivi	Tarjoaa useita komentoja Firefoxin käyttöä varten.
2	Selauspainikkeet	Käytetään verkon selaamiseen. Painikkeita ovat Edellinen, Seuraava, Päivitä, Lopeta ja Aloitussivu.
3	Työkalurivi	Käytetään mm. navigointiin ja kirjanmerkkien lisäämiseen.
4	Osoitepalkki	Tekstilaatikko, johon verkkosivun osoite kirjoitetaan.
5	Kirjanmerkkitoiminto	Mahdollistaa kirjanmerkkien poistamisen, nimeämisen, siirtämisen ja lisäämisen.
6	Hakupalkki	Tekstilaatikko sanahakua varten, valittavana useita hakukoneita.
7	Välilehdet	Mahdollistaa eri verkkosivujen samanaikaisen tarkastelun välilehdillä.
8	Tilarivi	Näyttää sivun tilan, esim. varoitusviestit.

10. OSOITERIVIN KÄYTTÄMINEN

Verkkosivulle siirtyminen Firefoxissa on helppoa. Kirjoita verkkosivun osoite eli URL (Uniform Resource Locator) osoiteriville ja paina **Enter**.

Rivin "http://" kirjoittaminen osoitteen alkuun ei ole välttämätöntä. Samalla kun kirjoitat osoitetta Firefox etsii aiemmin käydyistä sivuista ja kirjanmerkeistä osoitteita ja arvailee mille sivulle haluat mennä. Ellet siis muista ulkoa jonkin sivuston osoitetta, jolla olet aiemmin käynyt, riittää että kirjoitat osan verkkosivun nimestä osoiteriville ja Firefox tarjoaa ehdotuksia.

Valitse haluamasi sivun osoite pudotusvalikosta. Paina **Enter** tai napsauta hiirellä niin pääset valitsemallesi sivulle.

Osoiterivi muistaa millä sivuilla käyt eniten ja näyttää listalla ne osoitteet, jotka sinulle parhaiten sopivat. Muutaman viikon kuluttua saattaa jo yhden kirjaimen kirjoittaminen osoiteriville riittää löytämään useimmiten käydyille sivuille.

AVAINSANAHAKU

Jos kirjoitat osoiteriville tekstiä, joka ei ole kunnollinen verkko-osoite, Firefox yrittää ohjata sinut oikeaksi olettamalleen sivulle.

Aluksi Firefox yrittää lähettää pyyntösi Internetin avainsanahakupalveluun. Tämä palvelu on oletusarvoisesti Googlen Browse by Name -palvelu (http://toolbar.google.com/bbn_help.html). Jos esimerkiksi kirjoitat osoiteriville "mozilla foundation", Firefox lähettää tekstin Googlen Browse by Name -palveluun, koska se ei ole kunnollinen verkko-osoite. Palvelu ohjaa sinut sivulle, joka parhaiten vastaa pyyntöäsi, tässä tapauksessa osoitteeseen <http://www.mozilla.org>. Ellei sopivaa osumaa löydy, Firefox näyttää hakutulokset.

VERKKOTUNNUKSEN ARVAAMINEN

Jos kirjoitat epätäydellisen verkko-osoitteen, Firefox yrittää "korjata" osoitteen lisäämällä siihen etuliitteen, päätteen tai molemmat. Jos esimerkiksi kirjoitat osoiteriville "www.mozilla", Firefox täydentää osoitteen lisäämällä siihen ".com"-päättteen. Jos puolestaan kirjoitat "mozilla.org", Firefox lisää alkuun "www." täydentääkseen osoitteen. Tämä "arvaaminen" toimii kuitenkin vain, jos Internetin avainsanahaku on kytketty pois päältä.

Lisää tietoa avainsanahausta ja verkkotunnuksen arvaamisesta on osoitteessa <http://support.mozilla.com/kb/Location+bar+search> (englanniksi).

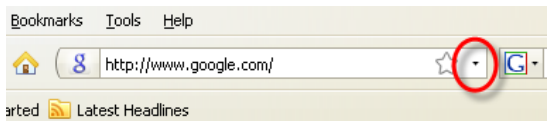
SIVUHISTORIAN TYHJENTÄMINEN

Firefox säilyttää "historian" niistä verkkosivuista, joilla olet käynyt. Firefox käyttää tätä listaa apunaan, kun se tuottaa ehdotuksia samalla kun kirjoitat osoiteriville. Saattaa kuitenkin olla, ettet halua säilyttää sivuhistoriaa tietokoneellasi.

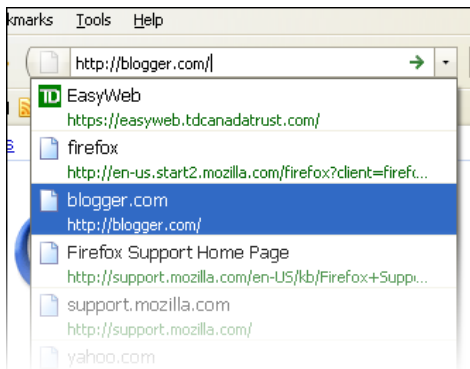
Voit poistaa yhden tai kaikki kohdat osoiterivihistoriasta.

Yhden kohdan poistaminen:

1. Paina alaspäin osoittavaa nuolta osoiterivillä.

2. Valitse poistettava kohta pudotusvalikosta.

3. Poista valittu kohta painamalla **Delete-näppäintä**.

Voit poistaa useita kohtia osoiteriviltä tyhjentämällä selaushistoria valikkorivin **Poista historiatietoja** -ikkunan kautta. Lisätietoja on osiossa Firefox ja yksityisyys.

VAIN SIVUHISTORIA TAI KIRJANMERKIT OSOITERIVILLÄ

Firefox näyttää automaattisesti sekä sivuhistoriaan tallentuneita sivuja että kirjanmerkillä merkittyjä sivuja kun käytät osoiteriviä. Voit muuttaa tämän, jos haluat sen näyttävän vain jompiakumpia.

1. Avaa Asetukset-ikkuna *Työkalut > Asetukset* (Windows), *Firefox > Preferences* (Mac OSX) tai *Muokkaa > Preferences* (Linux)
2. Valitse Tietosuoja-ruutu
3. **Osoitepalkin** alapuolelta voit valita haluamasi vaihtoehdon kohdasta *Ehdota osoitepalkissa sivuja*.
4. Paina **OK**

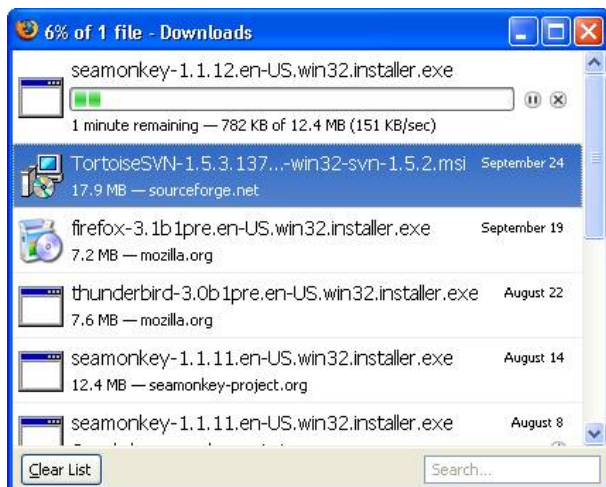
11. TIEDOSTOJEN LATAAMINEN

Yksi internetin tärkeimmistä ominaisuuksista on sen tarjoama mahdollisuus siirtää verkossa sijaitsevia tiedostoja nopeasti paikasta toiseen. Nämä tiedostot voivat olla ohjelmia, kuvia, musiikkia, videoita tai asiakirjoja. Kun internetiä selatessasi klikkaat linkkiä, linkin tyyppi sekä Firefoxin asetukset määrittelevät, miten tiedostonsiirto tapahtuu.

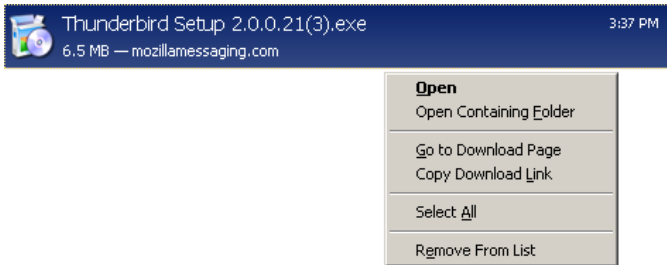
Voit tallentaa omalle koneellesi tiedostona lähes minkä tahansa linkin myöhempiä käyttöä varten. Varmistaaksesi, että todella saat mitä tilasit, sinun kannattaa kuitenkin pitää mielessäsi muutama vinkki. Näistä kerromme alla lisää.

LATAUKSET-IKKUNA

Kun lataat koneellesi tiedostoa internetistä Firefoxia käyttäen, avautuu näytöllesi "Lataukset"-ikkuna. Tässä ikkunassa näet latauksen edistymisen sekä listan jo ladatuista tiedostoista.

- Jos haluat keskeyttää latauksen, paina . Jatkaaksesi latausta paina .
- Jos haluat peruuttaa latauksen, paina .
- Jos lataus epäonnistui tai peruutit sen, voit yrittää aloittaa uudelleen painamalla .
- Jos haluat poistaa kaikki jo ladatut tiedostot listalta, napsauta "Tyhjennä lista" -painiketta. Tämä toiminto siis vain tyhjentää listan eikä poista ladattuja tiedostoja koneeltasi.
- Jos haluat poistaa yksittäisen tiedoston listalta, napsauta tiedoston nimeä hiiren oikealla painikkeella ja valitse **Poista listasta**.
- Jos haluat etsiä lataamasi tiedoston koneeltasi nopeasti, napsauta tiedoston nimeä "Lataukset"-ikkunassa hiiren oikealla painikkeella ja valitse *Avaa tallennuskansio*.

Kun lataus on valmis, voit avata tiedoston tuplaklikkaamalla sen nimeä joko "Lataukset"-ikkunassa tai kohteessa, johon olet sen tallentanut.

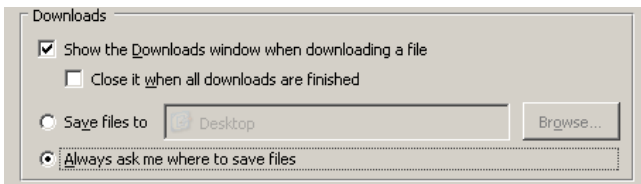
LATAUSASETUSTEN MUUTTAMINEN

Oletusasetuksena on, että Firefox tallentaa ladatut tiedostot työpöydällesi ja pitää "Lataukset"-ikkunan auki näytölläsi aina tiedostoja ladattaessa. Jos haluat muokata näitä latausasetuksia:

1. Valitse selainikkunassa *Työkalut > Asetukset...*
2. Avaa **Yleiset**-välilehti.

Jos haluat vaihtaa tallennuskohdetta, valitse **Tallenna kansioon** ja valitse uusi kohde "Selaa..."-painikkeen avulla.

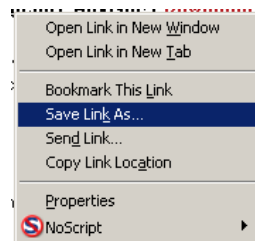
Jos taas haluat itse päättää tallennuskohteen jokaisen ladattavan tiedoston kohdalla erikseen, valitse **Kysy aina tiedoston tallennuskansio**.

Jos haluat, että "Lataukset"-ikkuna sulkeutuu heti kun kaikki lataukset ovat valmiita, valitse **Sulje se, kun kaikki lataukset ovat valmiita**.

TIEDOSTOJEN LATAAMINEN NIITÄ AVAAMATTA

Ellet heti halua tutustua tarkemmin linkin takana olevaan tiedostoon, voit tallentaa sen koneellesi myöhempää käyttöä varten. Usein tämä onnistuu napsauttamalla linkkiä hiiren oikealla painikkeella ja valitsemalla *Tallenna kohde levyille...*

Latausasetuksistasi riippuen Firefox joko aloittaa tiedoston lataamisen suoraan tai näyttää sinulle ensin dialogi-ikkunan, jossa voit määrittää tiedostolle tallennuskohteen ja nimen.

Huomaa kuitenkin, että jotkut linkit saattavat ohjata sinut ensin varmistussivulle tai johtaa tiedostoon, jollaista et linkkitekstin perusteella olisi ehkä olettanut. Kannattaa siis aina tarkastaa, että linkitetty tiedosto vastaa odotuksiasi.

ERITTÄIN SUURTEN TIEDOSTOJEN LATAAMINEN

"Erittäin suuri tiedosto" on kieltämättä melko epämääräinen käsite, joka riippuu internet-yhteytesi nopeudesta sekä siitä, kuinka nopeasti tiedoston omistaja kykenee tai haluaa sen sinulle lähettää. Mitä kauemmin tiedoston lataus kestää, sitä todennäköisempää on, että lataus yllättäen keskeytyy tai sen aikana ilmenee muita ongelmia.

Tiedosto pitää yleensä siirtää yhden internet-istunnon aikana. Jos sammutat tietokoneesi kesken tiedoston latauksen, et voi seuraavalla kerralla jatkaa lataamista siitä, mihin edelliskerralla jäit.

Jos törmäät jatkuviin ongelmiin tiedostoja ladatessasi tai jos lataukset onnistuvat vain pienissä erissä, sinulle voisi olla apua lataustenhallintaohjelmista (download manager). Usein saatavilla on lisäosa tai laajennus, joista lisätietoja löydät tämän käyttöoppaan lisäosia ja laajennuksia käsittelevistä luvuista sekä Mozillan sivuilta.

12. KOPIOIMINEN, TALLENTAMINEN JA TULOSTAMINEN

Kopioiminen, tallentaminen ja tulostaminen ovat perustehtäviä, joita varmasti haluat suorittaa selaimellasi jo alusta alkaen. Alla on muutama vinkki tehtävien helpottamiseksi.

TEKSTIN KOPIOIMINEN

1. Valitse kopioitava teksti.
2. Valitse selaimen *Muokkaa*-valikosta *Kopioi*.

Voit nyt liittää kopioimasi tekstin haluamaasi ohjelmaan.

Vaihtoehtoisesti voit kopioida tekstiä myös näin:

1. Valitse kopioitava teksti.
2. Napsauta hiiren oikeata painiketta, jolloin aukeaa ponnahdusvalikko.
3. Valitse *Kopioi*.

TEKSTI- TAI KUALINKIN KOPIOIMINEN

1. Vie hiiren osoitin teksti- tai kuvalinkin päälle.
2. Napsauta hiiren oikeata painiketta, jolloin aukeaa ponnahdusvalikko.
3. Valitse *Kopioi linkin osoite* tai *Kopioi kuvan osoite*. Jos kyseessä on kuvalinkki, voit valita kumman tahansa vaihtoehdon.

Voit nyt liittää kopioimasi kuvan tai linkin haluamaasi ohjelmaan tai Firefoxin osoiteriville.

VERKKOSIVUN JA SEN OSIEN TALLENTAMINEN

Koko sivun tallentaminen

Jos tallennat verkkosivun kovalevyllesi, voit tarkastella sivua silloinkin kun et ole yhteydessä internetiin.

1. Avaa *Tiedosto*-valikko.
2. Valitse *Tallenna sivu nimellä...* Tämä toiminto avaa "Tallenna nimellä" -dialogin.
3. Valitse sivulle tallennuskohde.
4. Anna sivulle tiedostonimi.
5. Valitse sivulle tallennusmuoto:
 - o **Verkkosivu, täydellinen:** Tämä vaihtoehto tallentaa koko verkkosivun kuvineen. Voit tarkastella sivua jälkepäin alkuperäisessä muodossaan kuvineen kaikkineen, mutta sivun HTML-linkkirakenne ei välttämättä säily. Firefox luo koneellesi uuden hakemiston, johon se tallentaa sivun näyttämiseen tarvittavat kuva- ja muut tiedostot.
 - o **Verkkosivu, pelkkä HTML:** Tämä vaihtoehto tallentaa sivun ilman kuvia. Sivun alkuperäinen HTML-linkkirakenne säilyy, koska Firefox tallentaa sen omaan kansioonsa.
 - o **Tekstiedostot:** Tämä vaihtoehto tallentaa sivun tekstiedostona. Alkuperäinen HTML-linkkirakenne ei säily, mutta voit tarkastella sivun tekstiversiota millä tahansa tekstieditorilla.
6. Napsauta "Tallenna"-painiketta.

Kehyksen tallentaminen verkkosivulta

1. Vie hiiren osoitin kehyksen sisään.
2. Press Ctrl and click on Napsauta kehystä hiiren oikealla painikkeella, jolloin aukeaa ponnahdusvalikko.
3. Valitse *Tämä kehys > Tallenna kehys nimellä...* Tämä toiminto avaa "Tallenna nimellä" -dialogin.
4. Valitse kehykselle tallennuskohde.
5. Anna kehykselle tiedostonimi.
6. Valitse kehykselle tallennusmuoto.
7. Napsauta "Tallenna"-painiketta.

Kuvan tallentaminen verkkosivulta

1. Vie hiiren osoitin kuvan päälle.
2. Napsauta kuvaa hiiren oikealla painikkeella, jolloin aukeaa ponnahdusvalikko.
3. Valitse *Tallenna kuva nimellä...* Tämä toiminto avaa "Tallenna kuva" -dialogin.
4. Valitse kuvalle tallennuskohde.
5. Anna kuvalle tiedostonimi.
6. Napsauta "Tallenna"-painiketta.

Sivun tallentaminen sitä avaamatta

Tämä menetelmä on hyödyllinen silloin, kun haluat hakea internetistä muotoilemattoman verkkosivun, jota ei ole tarkoitettu katseltavaksi.

1. Vie hiiren osoitin sivulle osoittavan linkin päälle.
2. Napsauta linkkiä hiiren oikealla painikkeella, jolloin aukeaa ponnahdusvalikko.
3. Valitse *Tallenna nimellä...* Tämä toiminto avaa "Tallenna nimellä" -dialogin.
4. Valitse sivulle tallennuskohde.
5. Anna sivulle tiedostonimi.
6. Napsauta "Tallenna"-painiketta.

Huomaa: Tietyt linkit lataavat ja tallentavat automaattisesti tiedostoja koneellesi sen jälkeen kun olet napsauttanut niitä. Tällaisten linkkien URL-osoitteet alkavat usein merkkijonolla "ftp" tai päättyvät tiedostopäätteeseen kuten ".au" tai ".mpeg". Nämä linkit voivat lähettää koneellesi ohjelmia, ääntä tai videoita sekä käynnistää apuohjelmia, jotka tukevat kyseisiä tiedostoja.

Vinkki: Jos haluat asettaa internetistä löytämäsi kuvan työpöytäsi taustakuvaksi, napsauta kuvaa hiiren oikealla painikkeella. Valitse sitten avautuvasta ponnahdusvalikosta *Aseta työpöydän taustakuvaksi...*

SIVUN TULOSTAMINEN

1. Avaa *Tiedosto*-valikko.
2. Valitse *Tulosta*.

Valitun tekstin tulostaminen

1. Valitse tulostettava teksti.
2. Valitse *Tiedosto > Tulosta*. "Tulosta"-dialogi aukeaa.
3. Mene kohtaan **Tulostusalue** ja valitse **Valinta**.

Sisällön asettelu tulostetulla sivulla riippuu verkkosivun laatijan muokkaamista asetuksista sekä tulostetun sivun koosta, ei siis näytölläsi näkyvän ikkunan koosta. Teksti pakataan ja kuvat asetellaan uudelleen paperikoon mukaan.

TULOSETTAVAN SIVUN ESIKATSELEMINEN

Jos haluat etukäteen nähdä, miltä tulostettava sivu tulee näyttämään, voit käyttää Firefoxin esikatselutoimintoa:

1. Avaa *Tiedosto*-valikko.
2. Valitse *Tulostuksen esikatselu*. Firefox siirtyy esikatselutilaan.

Esikatselutilassa voit suorittaa seuraavia toimintoja:

- **Esikatsella jokaista tulostettavaa sivua erikseen:** Voit selata sivuja napsauttamalla nuolipainikkeita (Ensimmäinen sivu, Edellinen sivu, Seuraava sivu, Viimeinen sivu).
- **Muuttaa sivujen skaalausta eli kokoa:** Jos esimerkiksi haluat piententää sivukoon puoleen alkuperäisestä, avaa *Koko-pudotusvalikko* ja valitse "50%". Jos taas haluat, että Firefox muuttaa sivukoon automaattisesti vastaamaan tulostuspaperin leveyttä, valitse "Sovita". Voit myös skaalata sivut haluaamasi prosenttikokoon alkuperäisestä valitsemalla "Oma".
- **Vaihtaa sivujen suuntaa:** Jos haluat, että sivut tulostuvat paperin lyhyt reuna ylöspäin, valitse **Pysty** . Jos taas haluat, että sivut tulostuvat poikittain eli paperin pitkä reuna ylöspäin, valitse **Vaaka** .
- **Muuttaa sivujen asetuksia:** Lisää tulostusasetuksia löydät napsauttamalla painiketta "Sivun asetukset". Lisää vinkkejä tähän löydät seuraavan otsikon alta.
- **Tulostaa:** Kun olet muuttanut halaumasi asetukset, napsauta "Tulosta".

Huomaa: Kaikki edellä esitellyt esikatselutoiminnot eivät ole käytössä Mac- ja Linux-käyttöjärjestelmissä tai ne voivat poiketa yllä kuvatusta.

SIVUN ASETUSTEN MUUTTAMINEN

Huomaa: Kaikki alla esiteltävät sivun asetukset eivät ole käytössä Mac- ja Linux-käyttöjärjestelmissä tai ne voivat poiketa alla kuvatusta.

Jos haluat muuttaa sivujen tulostusasetuksia Firefoxissa, voit käyttää *Sivun asetukset* -toimintoa:

1. Avaa *Tiedosto*-valikko.
2. Valitse *Sivun asetukset...* "Sivun asetukset" -dialogi aukeaa.

"Sivun asetukset" -dialogissa voit muuttaa seuraavia tulostusasetuksia:

- **Muoto ja valinnat**-välilehti: Voit muuttaa sivujen suuntaa, skaalausta eli kokoa sekä muita asetuksia:
 - **Suunta:**
 - **Pysty**
Jos haluat tulostaa sivut normaalisti lyhyt reuna ylöspäin, valitse **Pysty**.
 - **Vaaka**
Jos haluat tulostaa sivut vaakasuoraan eli pitkä reuna ylöspäin, valitse **Vaaka**.
- **Koko:** Anna haluamasi tulostuskoko prosentteina alkuperäisestä. Jos esimerkiksi haluat pienentää sivut puoleen alkuperäisestä, kirjoita "50".
 - **Sovita sivun leveyteen:** Jos haluat, että sivu sovitetaan vastaamaan tulostuspaperin leveyttä, valitse tämä vaihtoehto.
- **Asetukset:**
 - **Tulosta tausta (värit ja kuvat):** Jos haluat tulosteeseesi myös taustakuvat ja -värit, valitse tämä vaihtoehto. Jos vaihtoehtoa ei ole valittu, vain verkkosivun etualalla olevat kuvat ja värit tulostuvat.
- **Marginaalit ja ylä-/alatunnisteet**-välilehti: Tällä välilehdellä voit muuttaa marginaaleja sekä ylä- ja alatunnisteita.
 - **Marginaalit:**
 - **Ylä, Ala, Oikea, Vasen:** Anna ylä-, ala- sekä oikean ja vasemman marginaalin leveydet millimetreinä.
 - **Ylä- ja alatunnisteet:** Jokainen pudotusvalikko vastaa yhtä aluetta joko ylä- tai alatunnisteessa. Kolmen ylimmän valikon avulla voit muuttaa ylä- ja alatunnisteiden tietoja ja kolmen alimman valikon avulla puolestaan alatunnisteiden tietoja. Vasemmanpuoleiset valikot vastaavat paperin vasempaan ylä- tai alareunaan tulostuvia tietoja, oikeanpuoleiset valikot oikeaan ylä- tai alareunaan tulostuvia tietoja ja keskimmäiset valikot niiden väliin tulostuvia tietoja. Jokaisessa valikossa voit valita yhden seuraavista vaihtoehdoista:
 - **--tyhjä--**
Jättää alueen tyhjäksi.
 - **Otsikko**
Lisää tulosteisiin verkkosivun otsikon.
- **URL**

Lisää tulosteisiin verkkosivun URL-osoitteen (URL-osoitteet alkavat yleensä merkkijonolla "http://").

- **Pvm/Aika**

Lisää tulosteisiin verkkosivun tulostuspäivämäärän ja -kellonajan.

- **Sivu #**: Lisää jokaiseen tulosteeseen sivunumeron.
- **Sivu #/#**: Lisää jokaiseen tulosteeseen sivunumeron sekä kokonaissivumäärän. Jos esimerkiksi tulostaisit viisisivuisen verkkosivun, kolmannella tulostussivulla näkyisi "3/5".
- **Oma**

Voit lisätä tulosteisiin haluamasi tekstin. Seuraavat koodit ovat käytössäsi:

- **&PT**: Sivunumerot ja sivujen kokonaismäärä (esimerkiksi "3/5")
- **&P**: Sivunumerot
- **&D**: Päivämäärä
- **&U**: URL-osoite
- **&T**: Sivun otsikko

Vinkki: Jos haluat etukäteen nähdä, miltä ylä- ja alatunnisteisiin tekemäsi muutokset tulosteessa näyttävät, valitse *Tiedosto > Tulostuksen esikatselu*.

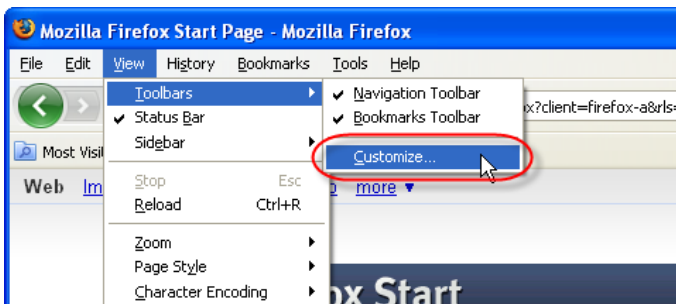
13. MUOKKAA TYÖKALUPALKKEJA

Työkalupalkit ovat suorakulmaisia alueita selaimen yläreunassa. Palkkien tausta on yleensä harmaa.

- **Päävalikko-palkki:** näyttää valikkoja kuten File, Edit, View, Help, jne.
- **Navigointipalkki:** sisältää painikkeita, joilla navigoidaan internetsivustoilla sekä hakemiseen tarkoitettu ruutu.
- **Bookmarks-työkalupalkki:** sisältää toiminnot, joilla voit lisätä itsellesi kirjanmerkkejä, jotka sijoitetaan Bookmarks -kansioon.

Firefoxiin voit lisätä työkaluja, muuttaa niiden järjestystä, lisätä tai poistaa painikkeita tai alueita yms. Työstämällä työkalupalkkeja voit muokata Firefoxia tarpeisiisi sopivaksi!

Aloita muokkaaminen Firefoxin päävalikosta, valitse view-valikko ja valitse sieltä **Toolbars** ja tämän alavalikosta **Customize...** -painike, josta avautuu Customize Toolbar -ikkuna.

LISÄÄ TAI POISTA KOHTEITA

Lisää tai poista kohteita mielesi mukaan.

Kohteen lisääminen työkalupalkkiin

1. Kun olet Customize Toolbar -ikkunassa, vie hiiri haluamasi kuvakkeen päälle, klikkaa sitä ja vedä se työkalupalkin päälle.
2. Toiminto on lisätty työkalupalkkiin.

Jos etsimääsi kohdetta/ toimintoa ei löydy Customize Toolbar -ikkunasta, lisäosia voi ladata osoitteesta addons.mozilla.org.

3. Valitse "Done".

Kohteen poistaminen työkalupalkista

1. Klikkaa kohdetta työkalupalkissa ja vedä kuvake Customize Toolbar -ikkunaan.
2. Toiminto on poistettu työkalupalkista.

Työkalupalkki järjestäminen uudelleen

Customize Toolbar -ikkunan ollessa auki voit järjestellä kohteita klikkaamalla ja vetämällä niitä.

Kohteen siirtämiseksi paina hiiren oikeata näppäintä ja pidä se pohjassa. Kun siirrät sitä, musta viiva osoittaa paikan, johon sen voi sijoittaa. Kohteen saat haluamaasi paikkaa vapauttamalla hiiren näppäin.

Työkalupalkin ulkonäön muuttaminen

Customize Toolbar -ikkunan alareunassa on lisää vaihtoehtoja työkalupalkin ulkonäön muokkaamiseen.

- **Show.** Tästä pudotusvalikosta voit valita mitä työkalupalkissa näkyy: kuvakkeita, tekstiä tai molemmat. Oletusasetuksena Firefox näyttää kuvakkeita.
- **Use Small Icons.** Valitse tilan säästämiseksi työkalupalkissa **Use Small Icons**, jolloin kuvakkeet ovat pienempiä.

Palauta oletusasetukset

- Palauttaaksesi työkalupalkkiin oletusasetukset, paina Restore Default Set. Kaikki palkkiin tehdyt muutokset ja muokkaukset katoavat.

Erikoiskuvakkeiden lisääminen

Lisäämällä seuraavat erikoistoiminnot työkalupalkkiin voit ryhmitellä ja vaihtaa niiden rivivälejä.

- **Separator.** luo pystysuoran viivan, jolla voi ryhmitellä samanlaiset työkalut.
- **Space.** Tämä kuvake luo pienen tilan kahden toiminnon väliin. Lisäämällä useampia Space-kuvakkeita luot laajemman välin kohteille.
- **Flexible Space.** Tämä toiminto lisää säädettävää leveyttä työkalupalkkiin, jolloin työkalupalkki täyttää koko selainikkunan leveyden.

UUDEN TYÖKALUPALKIN LUOMINEN

Luo uusi työkalupalkki niille toiminnoille, joita käytät useimmiten. Uusi palkki ilmestyy Firefoxin oletustyökalupalkin alapuolelle.

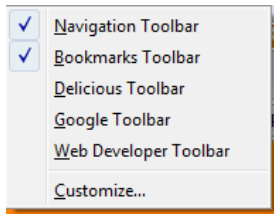
1. Valitse *View > Toolbars > Customize*.
2. Paina Add New Toolbar.
3. Ilmestyy New Toolbar -ikkuna, lisää työkalupalkin nimi ja paina OK.
4. Paina Done.

Työkalupalkki on aluksi tyhjä rivi oletustyökalupalkin alla ikkunan yläreunassa. Lisää haluamasi toiminnot tähän palkkiin hiirellä vetämällä.

TYÖKALUPALKIN NÄYTTÄMINEN JA PIILOTTAMINEN

Työkalupalkin voi tuoda esille tai piilottaa kun:

- klikkaa hiiren oikealla näppäimellä työkalupalkkia ja joko lisää tai poistat valikoiden valinnat Kun työkalupalkki on näkyvissä, tässä valikossa näkyy sen valikon kohdalla valintamerkki.

- valitse *View > Toolbars* ja lisäät tai poistat valikoiden valinnat.

OMINAISUUDET

14. LISÄOSIEN KÄYTTÄMINEN

15. LISÄOSIEN HALLINTA

16. FIREFOXIN TEEMAT

17. SIVUPANEELIT

14. LISÄOSIEN KÄYTTÄMINEN

Firefox on paljon monipuolisempi kuin keskivertoselain. Verkossa surffaamisen ohella Firefoxiin voi asentaa **lisäosia**. Firefoxin lisäosat ovat pieniä ohjelmistoja, joiden avulla voit laajentaa omaa Firefox-asennustasi uusin ominaisuuksin tai toiminnoin. Lisäosilla Firefoxiin voi lisätä uusia hakukoneita ja vieraan kielen sanakirjoja sekä muuttaa Firefoxin ulkoasua. Lisäosien avulla voit muokata Firefoxista makusi ja tarpeittesi mukaisen.

Lisäosien asentaminen tapahtuu samalla tavalla kaikissa käyttöjärjestelmissä, joten ne voi asentaa Windowsilla, Linuxilla tai MacOSX:llä (kunhan Firefox on asennettuna!).

MIKÄ FIREFOXIN LISÄOSA ON?

Lisäosa on ohjelmistomoduuli, joka mahdollistaa Firefoxin toimintojen lisäämisen tai muuttamisen. Lisäosan toiminnot saadaan käyttöön lataamalla ja asentamalla lisäosa.

Lisäosia on monentyyppisiä: laajennuksia, teemoja ja liitännäisiä.

- **Laajennukset** lisäävät Firefoxin toimintoja.
- **Teemat** muuttavat Firefoxin ulkoasua.
- **Liitännäiset** käsittelevät sellaista internet-sisältöä, jota Firefox ei pysty itse käsittelemään.

Lisäosien mahdollistamien toimintojen kirjo on laaja. Voit lisätä sanakirjoja Firefoxiin, muuttaa selaimen ulkoasua, asettaa selaimen näyttämään samanaikaisesti eri maiden aikaa tai saada Firefoxin ehdottamaan verkkosivuja, jotka ovat samankaltaisia parhaillaan auki olevan sivun kanssa.

Saatavissa olevat lisäosat löytyvät Firefoxin lisäosasivulta:

<https://addons.mozilla.org/firefox/>

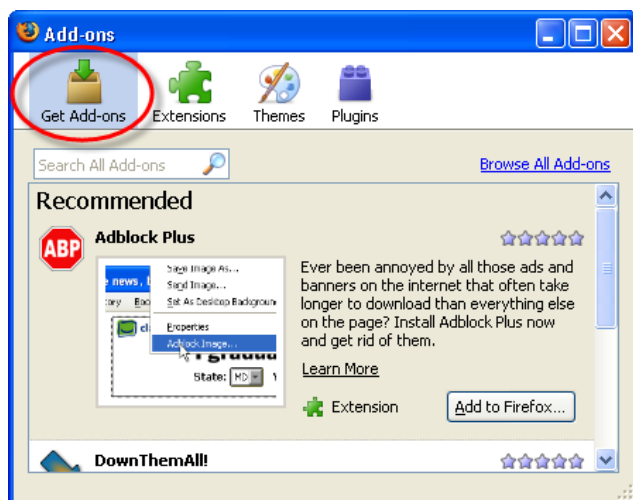
- **Varoitus**

Epätoivottujakin asioita aiheuttavien lisäosien luominen on mahdollista. Lisäosa saattaa lukea tietoja selaimestasi surffatessasi internetissä tai saada, lisätä, muuttaa tai tuhota koneellasi olevia tietoja monenlaisten temppujen avulla. Siksi **lisäosaa ei saa koskaan asentaa, jos se ei ole peräisin luotetusta lähteestä**. Suosittelemme, ettet koskaan asenna lisäosaa Firefoxiin, ellei se ole saatavissa Firefoxin viralliselta lisäosasivulta.

LISÄOSIEN HANKKIMINEN

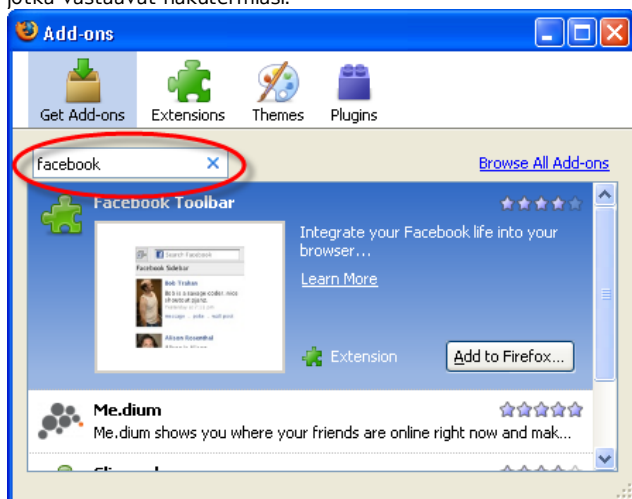
Voit saada käyttöösi uusia laajennuksia ja teemoja Firefoxin avulla:

1. Napsauta selainikkunan yläreunassa olevaa valikkoa *Työkalut* ja avaa lisäosat-ikkuna valitsemalla valikkokohta *Lisäosat*.
2. Lisäosat-ikkunassa näkyy suositeltujen lisäosien luettelo.
3. Jos ikkunan yläosassa oleva kuvake *Hae lisäosia* ei ole valittuna, valitse se.

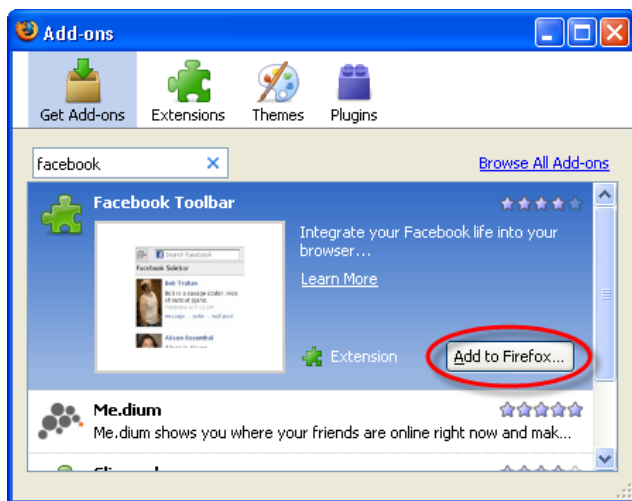

Lisäosien löytäminen ja asentaminen

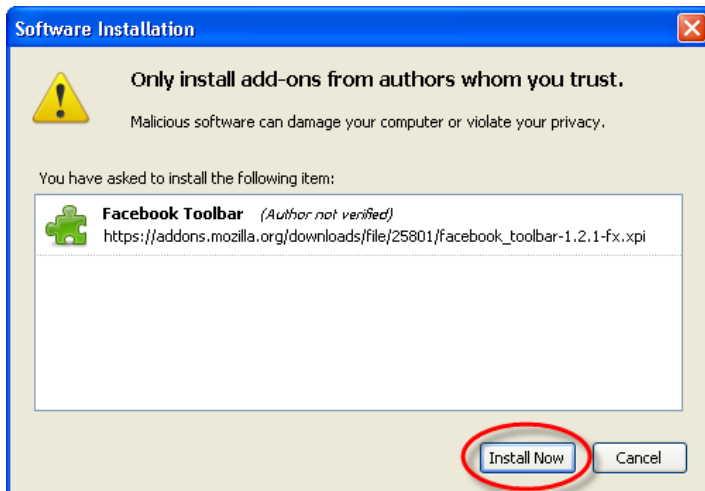
1. Etsi haluamaasi lisäosaa kirjoittamalla hakutermi Lisäosat-ikkunan Hae lisäosia -välilehdessä olevaan kenttään *Etsi kaikista lisäosista* ja paina sitten Enter/Return. Ikkunaan ilmestyy luettelo lisäosista, jotka vastaavat hakutermiäsi.

2. Aloita asennus valitsemalla haluamasi lisäosa ja painamalla Asenna Firefoxiin... -painiketta.

- Voi olla, että sinun on luettava ja hyväksyttävä Loppukäyttäjän lisenssisopimus. Jos haluat jatkaa asennusta, napsauta painiketta **Hyväksy ja asenna**.
3. Firefox hakee lisäosan ja avaa ikkunan Ohjelman asennus. Napsauta painiketta **Asenna heti**, jos haluat aloittaa asennuksen.

4. Kun asennus on valmis, sinun on käynnistettävä Firefox uudelleen, jotta lisäosa tulee käyttöösi. Käynnistäaksesi selaimen uudelleen, napsauta **Käynnistä Firefox uudelleen** -painiketta, joka tulee näkyviin, kun asennus on valmis.
5. Kun Firefox käynnistyy uudelleen, asennettu lisäosa näkyy aiemmin asennettujen lisäosien joukossa.

MUITA TAPOJA LÖYTÄÄ LISÄOSIA

Voit selailla ja asentaa lisäosia myös napsauttamalla Lisäosat-ikkunan linkkiä **Selaa kaikkia lisäosia**, joka vie sinut Firefoxin lisäosasivulle. Sivulla näytetään oletusarvoisesti parhaat arvostelut saaneet Firefoxin laajennukset. Voit tarkentaa hakua monin tavoin.

Seuraavan luettelon numerot viittaavat yllä olevaan kuvaan.

1. Ylimmän vasemmanpuoleisen laatikon alaosassa on linkkejä
 1. **teemoihin**, joiden avulla voit muuttaa Firefoxin ulkoasua.
 2. **sanakirjoihin**, joiden avulla voit tarkistaa oikeinkirjoituksen eri kielissä.
 3. **hakutyökaluihin**, jotta voit lisätä uusia hakuominaisuuksia etsintäpalkkiin.
2. Browse Add-ons osiossa voit katsella joitakin hiljattain suositeltuja, eniten asennettuja, uusia ja vastikään päivitettyjä lisäosia. Vaihda kategoriala napsauttamalla osion yläosan nimikkeitä. Näet enemmän lisäosia napsauttamalla osion alaosassa olevaa linkkiä **View all**.
3. Valitse kategorian nimi vasemmalla olevasta Categories-laatikosta, jos haluat selailla laajennuksia.
4. Jos haluat etsiä lisäosaa sen nimen perusteella, kirjoita nimi hakukenttään ja paina **Enter**.

Lisäosan asentaminen

Aloita lisäosan asentaminen napsauttamalla sen nimeä. Näin saat näkyviin lisäosaan liittyvää lisätietoa.

- Firefox tarkistaa automaattisesti, onko lisäosa yhteensopiva käyttämäsi version kanssa. Jos painike on harmaa, kyseistä lisäosaa ei voi asentaa versioosi.

Asenna lisäosa napsauttamalla vihreää **Add to Firefox** -painiketta.

- Voi olla, että sinun on luettava ja hyväksyttävä Loppukäyttäjän lisenssisopimus. Jos haluat jatkaa asennusta, napsauta painiketta **Hyväksy ja asenna**.

Kun asennus on valmis, sinun on käynnistettävä Firefox uudelleen, jotta lisäosa tulee käyttöön. Käynnistäaksesi selaimen uudelleen, napsauta **Käynnistä Firefox uudelleen** -painiketta, joka näkyy Lisäosat-ikkunan alareunassa. Kun Firefox käynnistyy uudelleen, asennettu lisäosa näkyy aiemmin asennettujen lisäosien joukossa.

Fashion Your Firefox eli selaimen muotoileminen

Fashion Your Firefox on yksinkertainen verkkosovellus, jolla voit muuttaa Firefox-selaintasi sen mukaan, mikä sinua kiinnostaa ja miten käytät internetiä. Fashion Your Firefox auttaa sinua valitsemaan tarpeitasi vastaavat lisäosat ja asentamaan ne yhdellä napsautuksella.

Lisätietoja sovelluksesta saat osoitteesta fashionyourfirefox.com. Luettelon usein kysytyistä kysymyksistä löydät puolestaan osoitteesta https://addons.mozilla.org/en-US/firefox/pages/fashionyourfirefox_faq.

Personas-kevytteemat

Personas-kevytteemat ovat ilmaisia, helposti asennettavia "kuoria", joiden avulla Firefox-selaimen ulkoasun muuttaminen on yhtä helppoa kuin sukkienvaihtaminen. Voit valita kevytteemasi lahjakkaiden suunnittelijoiden, taiteilijoiden ja johtavien merkkien luomien mallien joukosta. Urheilun, muodin, aatteiden ja musiikin kategorioissa on satoja erilaisia mallivaihtoehtoja. Voit myös luoda oman kevytteemasi ja jakaa sen muiden kanssa.

Lisätietoa kevytteemoista saat osoitteesta [GetPersonas.com](https://getpersonas.com). Sieltä löytyy myös luettelo usein kysytyistä kysymyksistä. Kerrothan mielipiteesi Personas-mallien kehittäjille, kunhan olet kokeillut niitä!

15. LISÄOSIEN HALLINTA

Lisäosat ovat työkaluja, joilla voit laajentaa Firefoxin toimintoja. Voit asentaa tehtäviä automatisoivia lisäosia, muuttaa selaimen ulkoasua ja lisätä Firefoxin kapasiteettia käsitellä harvinaisia tiedostomuotoja sekä multimediaa.

Firefoxilla voit ladata ja asentaa seuraavat kolme lisäosatyyppiä: laajennusosat, teemat ja liitännäisosat. Tässä osiossa selitetään, kuinka päivittää ja deletoida kukin lisäosatyyppi.

LAAJENNUSOSIEN JA LIITÄNNÄISOSIEN HALLINTA

Laajennusosat ja liitännäisosat ovat ensisijaisesti software-ohjelmia, ja vaativat siis säännöllistä päivittämistä. Firefox tarkistaa automaattisesti lisäosien päivitykset.

Lisäosien päivitysasetusten tarkistaminen

Jos lisäosien automaattinen päivitys ei toimi, tarkista asetukset näitä ohjeita noudattaen:

1. Valitse päävalikosta *Työkalut* > *Valinnat*.
2. Klikkaa kuvaketta **Advanced**.
3. Klikkaa **Päivitys**.
4. Varmista **Tarkista päivitykset automaattisesti**-asetuksen alta, että **Asennetut lisäosat**-kohtaa edeltävä laatikko on valittu.
5. Valitse mieleisesi vaihtoehto **Löydetyt päivitykset** -asetuksen alta:
 - **Kysy, mitä haluan tehdä:** Kun tämä toiminto on päällä, Firefox kysyy lupaasi ennen kuin lataa ja asentaa päivityksiä, ja voit sallia tai estää päivitykset.
 - **Lataa ja asenna päivitykset automaattisesti:** Kun tämä toiminto on päällä, Firefox lataa päivityksen ja asentaa sen automaattisesti.
6. Klikkaa **OK**.

LAAJENNUSOSIEN ASETUSTEN POISTAMINEN

1. Klikkaa *Työkalut*-valikkoa ja valitse *Lisäosat* Firefox-ikkunan yläosasta. Lisäosat-ikkuna avautuu.
2. Valitse **Laajennusosat**-paneeli Lisäosat-ikkunasta, jos paneelia ei ole vielä valittu. Asennetut laajennusosat tulevat näkyviin.
3. Valitse laajennusosa, jonka haluat poistaa, jotta laajennusosan "Valinnat", "Poista" ja "Poista asetuksista" -painikkeet tulevat näkyviin.
4. Klikkaa **Poista asetus** -painiketta.

- Sinua pyydetään varmistamaan, haluatko todella poistaa laajennusosan. Klikkaa **Poista asetus**-painiketta **Poista asetus**-ikkunassa vahvistaaksesi, että haluat poistaa laajennusosan.

Laajennusosa on poistettu, kun seuraavan kerran käynnistät Firefoxin.

Huom: Voit poistaa useita laajennusosia, ennen kuin avaat Firefoxin uudelleen.

TEEMA-ASETUSTEN POISTAMINEN

Huom: Varmista, ettet parhaillaan käytä teemaa, jonka haluat poistaa.

1. Klikkaa *työkalut* -valikkoa ja valitse *lisäosat*. Lisäosat-ikkuna avautuu.
2. Valitse Teemat-paneeli lisäosat-ikkunasta, jos sitä ei ole jo valittu. Asennetut teemat ilmestyvät näkyviin.
3. Valitse teema, jonka haluat poistaa, jotta kyseisen laajennusosan "Käyttöteema" ja "Poista asennus"-painikkeet tulevat näkyviin.
4. Klikkaa Poista asetus-painiketta.
 - Sinulta kysytään, haluatko varmasti poistaa teeman asetukset. Klikkaa Poista asetus -valikkoa Poista asetus-ikkunassa vahvistaaksesi, että haluat poistaa teeman.

Teema on poistettu, kun seuraavan kerran käynnistät Firefoxin.

LIITÄNNÄISOSIEN KYTKEMINEN PÄÄLLE JA POIS PÄÄLTÄ

Liitännäisosat ovat ohjelmia, jotka näyttävät tiettyjen sivujen, kuten PDF-tiedostojen tai videoiden, sisällön. Avatessasi Lisäosat-ikkunan näet asennetut liitännäisosat ja voit kytkeä ne päälle tai pois päältä.

1. Käytä *Työkalut* > *Lisäosat* -valikkoa avataksesi Lisäosat-ikkunan.
2. Valitse Liitännäisosat. (Pois päältä kytketty lisäosat näytetään *grayed out*- kuvakkeella.)
3. Klikkaa Liitännäisosaa, jonka haluat kytkeä päälle tai pois päältä.
4. Klikkaa painiketta, jolla voit kytkeä liitännäisosan päälle tai pois päältä.

Jos lisäosa on jo päällä, ilmestyy "Kytke pois päältä" -painike.

Jos lisäosa on pois päältä, ilmestyy "Kytke päälle" -painike.

Toimivaan lisäosaan tehdyt muutokset tulevat voimaan heti. Firefoxia ei tarvitse käynnistää uudelleen sen jälkeen, kun lisäosia on kytketty päälle tai pois päältä.

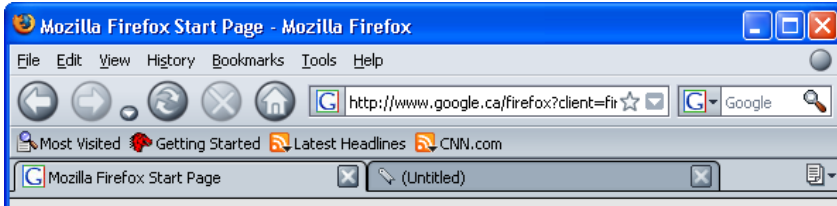
LISÄOSIEN ASENNUSTEN POISTO

Lisäosat-ikkunaa ei voi käyttää lisäosien poistamiseen, mutta sitä voi käyttää kytkemään ne päälle tai pois päältä. Useimmissa tapauksissa riittää lisäosien kytkeminen pois päältä.

Jos olet varma, että haluat poistaa lisäosan asennukset etkä vain kytkeä sitä pois päältä, lue Mozillan käyttäjäsiivuilla Suositut lisäosat-artikkelista tietoa lisäosasta, jonka haluaisit poistaa.

16. FIREFOXIN TEEMAT

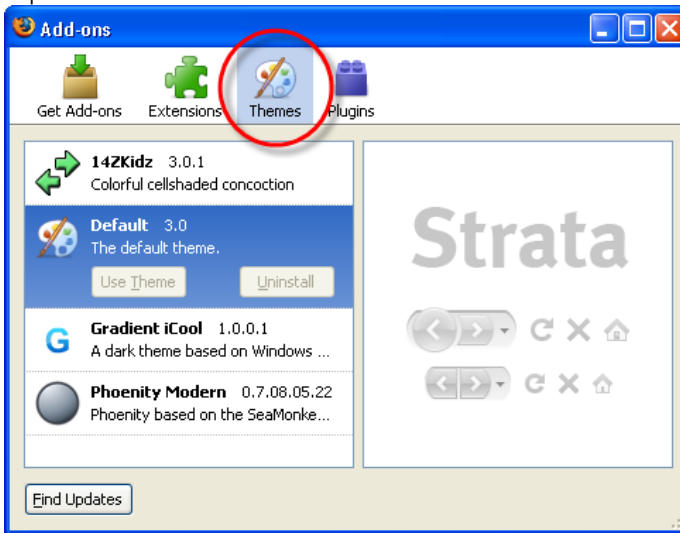
Teemojen avulla voi muuttaa Firefoxin ulkoasua. Niitä voi etsiä ja asentaa Lisäosat-ikkunan kautta.

Huomaa, että teema vaikuttaa Firefoxin jokaisen näkymän ja valintaikkunan ulkoasuun.

Kun olet ladannut ja asentanut teemoja Firefoxiin, voit hallita niitä Lisäosat-ikkunan avulla.

1. Avaa Lisäosat-ikkuna napsauttamalla Firefox-ikkunan yläosassa olevaa Työkalut-valikkoa ja valitsemalla sieltä Lisäosat.
2. Napsauta Teemat-välilehteä.

3. Valitse teema, jota haluat käyttää.
4. Napsauta painiketta Käytä teemaa.
5. Napsauta painiketta Käynnistä Firefox uudelleen.

17. SIVUPANEELIT

Sivupaneelien avulla pääset nopeasti selaamaan sivuhistoriaasi ja kirjanmerkkejäsi. Sivupaneelit ilmestyvät näytön vasempaan reunaan ja ne voidaan piilottaa, kun niitä ei käytetä. Tässä osiossa kerrotaan, kuinka Firefoxin sivuhistoria- ja *kirjanmerkit*-sivupaneeleja käytetään.

Sivupaneelien avaaminen

Sivupaneelit on mahdollista avata joko valikko- tai näppäinkomentojen avulla.

Valikkokomennot

1. Valitse: Näytä > Sivupaneeli.
2. Valitse joko **Kirjanmerkit** tai Sivuhistoria.

Näppäinkomennot

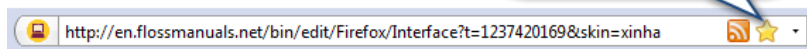
- Avaa sivupaneelit seuraavilla näppäinkomennoin:
- Avaa **Kirjanmerkit**-sivupaneeli painamalla **Ctrl+B**.
- Avaa **Sivuhistoria**-sivupaneeli painamalla **Ctrl+H**.

Kirjanmerkit-sivupaneelin käyttäminen

Kirjanmerkit-sivupaneelin avulla voit selata kirjanmerkkejäsi erillisessä ruudussa, joka aukeaa näytön vasempaan reunaan. Kirjanmerkit-sivupaneelistä löytyvät seuraavat tiedot:

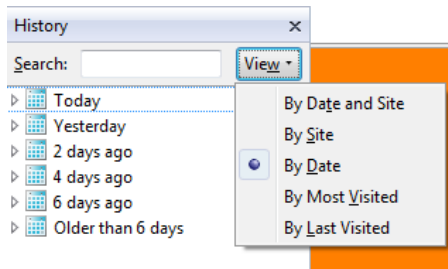
- **Kirjanmerkkipalkki** näyttää kaikki kirjanmerkkipalkkiin tallennetut kirjanmerkit, kuten useimmin avatut sivut, aloitussivun ja uutisotsikot. Kirjanmerkkiä napsauttamalla voit avata vastaavan sivun.
- **Kirjanmerkkivalikko** näyttää kaikki kirjanmerkkivalikkoon tallennetut kirjanmerkit. Avaa kansio napsauttamalla sitä tai valitse yksittäinen kirjanmerkki avataksesi vastaavan sivun.
- Järjestelemättä näyttää kirjanmerkit, jotka eivät sijaitse kirjanmerkkipalkissa tai -valikossa. Lisää kirjanmerkki tähän listaan napsauttamalla Lisää kirjanmerkki-kuvaketta osoitepalkin oikeassa reunassa.

Edit this bookmark icon

Sivuhistoria-sivupaneelin käyttäminen

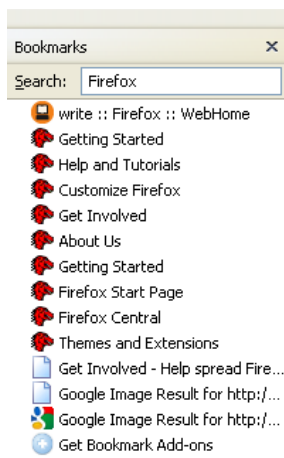
Sivuhistoria-paneeli näyttää selaamasi sivut erillisessä ruudussa, joka aukeaa näytön vasempaan reunaan. Valitse Järjestä avataksesi listan erilaisista selausvaihtoehdoista. Voit selata sivuhistoriaasi päivän ja palvelimen, otsikon, päivän, käyntien lukumäärän tai käyntijärjestyksen mukaan.

Sivupaneelin hakupalkin käyttäminen

Sekä sivuhistoria- että kirjanmerkit-sivupaneeleissa on **Etsi**-hakupalkki. Sen avulla voit etsiä kirjanmerkkejä tai aiemmin selaamiasi sivuja.

Hakutulokset avautuvat sivupaneeliin hakupalkin alapuolelle. Hakutulosta napsauttamalla voit avata kyseisen sivun.

YKSITYISYYS JA TURVALLISUUS

18. YKSITYISYYS FIREFOXISSA

18. YKSITYISYYS FIREFOXISSA

Parantaakseen selaamiskokemustasi, Firefox varastoi hyödyllistä tietoa vieraillemistasi sivuista. Firefox tallentaa esimerkiksi seuraavia asioita samalla kun selaat:

- **Vieraillut sivut:** Sivuhistorian ansiosta pääset takaisin vieraillemillesi sivuille, löydät ne käyttäen Älykästä osoitepalkkia (Smart Location Bar), sekä näet vieraillemasi sivut Sivuhistoria-valikossa, Sivuhistoria-sivupalkissa ja Arkisto-ikkunassa.
- **Lomaketiedot ja hakupalkkien merkinnät:** Firefox muistaa hakupalkkeihin ja lomakkeisiin syöttämäsi merkinnät. Tämän ansiosta samojen lomakkeiden täyttäminen ja samojen hakujen toistaminen on vaivattomampaa.
- **Sisäänkirjautumiset ja salasanat:** Sisäänkirjautumisietojen tallentaminen helpottaa kirjautumista usein vieraillemillesi sivuille.
- **Lataukset:** Latauslista auttaa sinua löytämään aiemmin lataamasi tiedostot.
- **Evästeet:** Evästeet ovat pieniä informaation palasia, joita sivustot käyttävät tallentaakseen sivustoasetuksia ja istuntoja, jotta sivustot voivat tunnistaa sinut sivuvierailujen välillä (sekä muistaa tiettyjä tietoja, kuten ostoskorisi sisällön ja mahdollistaakseen sen, että pysyt sisäänkirjautuneena).
- **Web-välimuisti:** Välimuisti tallentaa jo aiemmin näkemiäsi sivuja ja muita internetsisältöjä, jotta Firefox voi käyttää tallennettuja tietoja uudelleen sen sijaan, että niitä tarvitsisi ladata uudelleen. Tämä nopeuttaa selailua huomattavasti sekä vähentää verkkopalvelimiin kohdistuvia vaatimuksia. Oletuksena tätä tietoa ei tallenneta turvatuilta sivustoilta (https), suojattujen tietojen säilyttämisen välttämiseksi.
- **Selaus-istunnot:** Firefox tallentaa avoimna olleet välilehdet kun käynnistät Firefoxin tai jos järjestelmä kaatuu.

Yleisesti ottaen nämä toiminnot ovat hyvin hyödyllisiä, sillä ne voivat tehdä selaamisesta tehokkaampaa. Voit kuitenkin kohdata tilanteita, joissa et halua tallentaa mainittuja tietoja. Saatat esimerkiksi käyttää jonkun muun tietokonetta tai vierailla sivuilla, joiden sisältö on arkaluontoista. Saatat myös joutua poistamaan aiemmin tallennettuja tietoja, jos internetsivut eivät tunnista sinua. Firefox 3.5 tarjoaa monia tapoja, joilla voit kontrolloida sitä, mitä tietoa tallennetaan ja estää tallennuksen silloin, kun et sitä halua.

YKSITYINEN SELAUS

Firefox 3.5 tarjoaa Yksityinen selaus -tilan, jossa voit selata internetsivuja ilman että mainitut tiedot tallentuvat ennen kuin Yksityinen selaus -tila otetaan pois päältä.

Yksityinen selaus -istunnon aloittaminen:

1. Klikkaa Työkalut-valikkoa ja valitse *Siirry yksityinen selaus -tilaan*.
 - o Kun käynnistät Yksityinen selaus -tilan ensimmäistä kertaa, Firefox ilmoittaa sinulle tallentavansa nykyiset ikkunasi ja välilehtesi, jotta voit jatkaa niiden selausta kun poistut Yksityinen selaus -tilasta. Klikkaa *Siirry yksityinen selaus -tilaan* jatkaaksesi.
2. Siirryt seuraavaksi Yksityinen selaus -tilaan, ja näytölle ilmestyy Yksityinen selaus -tietokkuna.

Kun selaat Yksityinen selaus -tilassa, Firefoxin ikkunan otsikossa näkyy teksti **Yksityinen selaus**.

Yksityisen selaamisen lopettaminen

Kun haluat lopettaa yksityinen selaus -istunnon:

1. Klikkaa Työkalut-valikkoa ja valitse kohta Yksityinen selaus, jossa näkyvä valintamerkki osoittaa, että Yksityinen selaus on tällä hetkellä käytössä.
2. Ne ikkunat ja välilehdet, jotka olivat auki aloittaessasi yksityisen selauksen, ilmestyvät takaisin, ja voit käyttää Firefoxia normaalisti.
 - o Firefoxin ikkunan otsikossa ei enää näy otsikkoa Yksityinen selaus, kun yksityinen selaus ei ole käytössä. Firefox tallentaa ikkunasi.

HISTORIATIETOJEN TYHJENTÄMINEN

Jos et käyttänyt yksityistä selausta ja haluat takautuvasti poistaa tallennettuja tietoja aiemmista Firefox-istunnoistasi, voit käyttää Poista historiatietoja -ominaisuutta (Clear Recent History).

1. Mene Työkalut-valikkoon ja valitse Poista historiatietoja tai käytä näppäinkomentoa **Ctrl+Shift+Del**
 - o **Poista historiatietoja** -ikkuna avautuu.
2. Valitse ruudun yläosasta aika, jolta haluat tietoja poistaa. Voit poistaa tiedot tietyltä ajanjaksolta, tai halutessasi voit valita kohdan **Kaikki**.
3. Paina nuolta kohdassa Yksityiskohdat, josta näet poistettavien tietojen tyytit.

Voit valita millaisia tietoja haluat poistaa. Jos haluat esimerkiksi poistaa selaustietoja, valitse **Sivu- ja lataushistoria**. Sivustoasetuksilla tarkoitetaan sivustokohtaisia selainasetuksia, kuten zoomauksen tasoa ja sitä, oletko sallinut evästeet tai kuvat sivustolla.

Varoitus: Varmista, että olet poistanut rastit niistä kohdista, joiden tietoja et halua poistettavan!

4. Varmista valintasi ja klikkaa **Poista tiedot**.

YKSITTÄISEN SIVUSTON TIETOJEN POISTAMINEN

Firefox voi poistaa myös yksittäistä sivustoa koskevat tallennetut tiedot:

1. Valitse Sivuhistoria-valikosta kohta *Näytä sivuhistoria*.
2. Kirjoita valitsemasi sivuston nimi Etsi sivuhistoriasta -kenttään ja paina enteriä.
3. Etsi haluamasi sivusto tuloslistasta, napsauta sitä hiiren kakkospainikkeella ja valitse *Unohda tämä sivu*.

TEKIJÄT

19. LISENSSI

19. LISENSSI

Kaikki kappaleet ovat kirjoittajien tekijänoikeuden alaisia. Jos muuten ei sanota, kaikki luvut tässä käyttöoppaassa on lisensoitu **GNU General Public License version 2** mukaisesti.

Tämä dokumentaatio on vapaata dokumentaatiota: voit jakaa sitä eteenpäin ja/tai muokata sitä Free Software Foundationin GNU General Public License mukaisesti; joko lisenssin version 2, tai (tahtoessasi) minkä tahansa myöhemmän version.

Dokumentaatiota jaellaan siinä toivossa, että se on käyttökelpoisa, mutta **ILMAN MITÄÄN TAKUUTA**; ilman edes **MYYTÄVYYDEN** tai **TIETTYYN KÄYTTÖÖN SOPIVUUDEN** oletettua takuuta. Katso lisätietoja GNU General Public Licensestä.

Tämän dokumentaation mukana olisi pitänyt tulla kopio GNU General Public Licensestä, mikäli sitä ei tullut kirjoita osoitteeseen Free Software Foundation, Inc., 51 Franklin Street, Fifth Floor, Boston, MA 02110-1301, USA.

SUOMENTAJAT

Johdanto

Muokkaukset:

TomiToivio - Tomi Toivio 2012, 2011

Tästä käyttöoppaasta

Muokkaukset:

TomiToivio - Tomi Toivio 2011, 2012

Ennen kuin aloitat

Muokkaukset:

TomiToivio - Tomi Toivio 2011, 2012

Avoimen lähdekoodin esittely

Muokkaukset:

TomiToivio - Tomi Toivio 2011, 2012

Kuinka verkko toimii

Muokkaukset:

TomiToivio - Tomi Toivio 2011, 2012

Asennus Windowsiin

Muokkaukset:

TomiToivio - Tomi Toivio 2011, 2012

Asennus Ubuntuun

Muokkaukset:

TomiToivio - Tomi Toivio 2011, 2012

Firefoxin päivittäminen

Muokkaukset:

TomiToivio - Tomi Toivio 2011, 2012

Käyttöliittymä

Muokkaukset:

TomiToivio - Tomi Toivio 2011, 2012

Osoiterivi

Muokkaukset:

TomiToivio - Tomi Toivio 2011, 2012

Tiedostojen lataaminen

Muokkaukset:

TomiToivio - Tomi Toivio 2011, 2012

Sivujen kopiointi, lataaminen ja tulostaminen

Muokkaukset:

TomiToivio - Tomi Toivio 2011, 2012

Muokkaa työkalupalkkia

Muokkaukset:

TomiToivio - Tomi Toivio 2011, 2012

Lisäosat

Muokkaukset:

TomiToivio - Tomi Toivio 2011, 2012

Lisäosien hallinta

Muokkaukset:

TomiToivio - Tomi Toivio 2011, 2012

Firefoxin teemat

Muokkaukset:

TomiToivio - Tomi Toivio 2011, 2012

Sivupalkkien käyttö

Muokkaukset:

TomiToivio - Tomi Toivio 2011, 2012

Yksityisyys Firefoxissa

Muokkaukset:

TomiToivio - Tomi Toivio 2011, 2012

Tekijät

Muokkaukset:

TomiToivio - Tomi Toivio 2011, 2012

Tästä käyttöoppaasta

© [Tomi Toivio](#) 2010

Modifications:

Tuukka Taarluoto 2010

Lisäosat

© Tomi Toivio 2010

Modifications:

Kata Franssila 2010

Katariina Franssila 2010

Ennen kuin aloitat

© Tomi Toivio 2010

Modifications:

Heikki Kokkonen 2010

Sivujen kopiointi, lataaminen ja tulostaminen

© Tomi Toivio 2010

Modifications:

Heli Kalliokoski 2010

Tekijät

© adam hyde 2006, 2007

Modifications:

Tomi Toivio 2010

Muokkaa työkalupalkkia

© Tomi Toivio 2010

Modifications:

Maria Haukilahti 2010

Tiedostojen lataaminen

© Tomi Toivio 2010

Modifications:

Heli Kalliokoski 2010

FireFtp

© Tomi Toivio 2010

Modifications:

Katriina Kansanniva 2010

Firefoxin teemat

© Tomi Toivio 2010

Modifications:

Kata Franssila 2010

TWikiGuest 2010

Kuinka verkko toimii

© Tomi Toivio 2010

Modifications:

Jaakko Suvanto 2010

Asennus Ubuntuun
© Tomi Toivio 2010
Modifications:
Jaakko Suvanto 2010
T WikiGuest 2010

Asennus Windowsiin
© Tomi Toivio 2010
Modifications:
Emmi Vainio 2011
Sari Lahtinen 2010

Käyttöliittymä
© Tomi Toivio 2010
Modifications:
Miia Hartikka 2010

Avoimen lähdekoodin esittely
© Tomi Toivio 2010
Modifications:
Heikki Kokkonen 2010

Johdanto
© adam hyde 2006, 2007
Modifications:
Katariina Franssila 2010
Maria Haukilahti 2010
Tomi Toivio 2010
Tomi Toivio 2010
Tuukka Taarluoto 2010
Tytti Suojanen 2010

Lisäosien hallinta
© Tomi Toivio 2010
Modifications:
Katriina Kansanniva 2010
Maria Haukilahti 2010

Osoiterivi
© Tomi Toivio 2010
Modifications:
Miia Hartikka 2010

Yksityisyys Firefoxissa
© Tomi Toivio 2010
Modifications:
Sari Lahtinen 2010

RSS/Live-kirjanmerkit
© Tomi Toivio 2010
Modifications:
Hanna Kokkonen 2010

Firefoxin poistaminen
© Tomi Toivio 2010
Modifications:
Jennix Laaksonen 2010
Tuukka Taarluoto 2010

Firefoxin päivittäminen
© Tomi Toivio 2010
Modifications:
Jenni Laaksonen 2010
Jennix Laaksonen 2010

Sivupalkkien käyttö
© Tomi Toivio 2010
Modifications:
Hanna Kokkonen 2010

ALKUPERÄISEN ENGLANNINKIELISEN KÄYTTÖOPPAAN KIRJOITTAJAT

About This Manual
© adam hyde 2009
Modifications:
Chris Hofmann 2009
Christopher Lynch 2009
David Tenser 2009
Edward Cherlin 2009
Janet Swisher 2009
Kathy Hassinger 2009
Kyle Mayhugh 2009
TMZ - 2009

Accessibility
© Janet Swisher 2009
Modifications:
adam hyde 2009
David Tenser 2009
Kathy Hassinger 2009

Add-Ons Intro
© Chris Hofman 2009
Modifications:
adam hyde 2009
Anne Gentle 2009
Austin Martin 2009
Chris Hofmann 2009
Christopher Lynch 2009
David Tenser 2009
Edward Cherlin 2009
Greg Urban 2009
jay maechtlen 2009

Add-Ons

© Authors Of Firefox Support Knowledge Base 2007

Modifications:

adam hyde 2008, 2009

Anne Gentle 2009

Chris Ilias 2009

Christopher Lynch 2009

David Tenser 2009

Irene Yi 2007

Janet Swisher 2009

jay maechtlen 2009

Leo McArdle 2009

Matteo Cortese 2008

Before Getting Started

© Chris Hofmann 2009

Modifications:

adam hyde 2009

Cheng Wang 2009

Christopher Lynch 2009

Edward Cherlin 2009

Janet Swisher 2009

Kyle Mayhugh 2009

Lucinda Croft 2009

Bookmarks

© Authors Of Firefox Support Knowledge Base 2009

Modifications:

adam hyde 2009

Cheng Wang 2009

Christopher Lynch 2009

David Tenser 2009

Edward Cherlin 2009

Janet Swisher 2009

jay maechtlen 2009

Robert Hershenow 2009

Tobias Markus 2009

BugZilla

© Christopher Lynch 2009

Configuration

© Anne Gentle 2009

Modifications:

Aaron Davis 2009

adam hyde 2009

Christopher Lynch 2009

Janet Swisher 2009

Tobias Markus 2009

TMZ - 2009

Copy-Save-Print

© Authors Of Firefox Support Knowledge Base 2009

Modifications:

adam hyde 2009

Anne Gentle 2009

Janet Swisher 2009

Credits

© adam hyde 2006, 2007, 2008, 2009

Modifications:

David Tenser 2009

Toolbar

© Authors Of Firefox Support Knowledge Base 2009

Modifications:

Aaron Davis 2009

adam hyde 2009

Anne Gentle 2009

Christopher Lynch 2009

David Tenser 2009

Edward Cherlin 2009

Downloading Files

© Janet Swisher 2009

Modifications:

adam hyde 2009

Anne Gentle 2009

Christopher Lynch 2009

David Tenser 2009

Greg Urban 2009

jay maechtlen 2009

Tobias Markus 2009

FireFTP

© adam hyde 2007, 2008, 2009

Modifications:

Anne Gentle 2009

Christopher Lynch 2009

damian kroliczak 2009

Irene Yi 2007

Janet Swisher 2009

Kristine Hahn 2009

Matteo Cortese 2008

Firefox Security Features

© Authors Of Firefox Support Knowledge Base 2009

Modifications:

adam hyde 2009

Chris Hofmann 2009

Chris Ilias 2009

David Tenser 2009

Edward Cherlin 2009

Janet Swisher 2009

Themes

© Authors Of Firefox Support Knowledge Base 2007

Modifications:

adam hyde 2008, 2009

Anne Gentle 2009

Briannajane Laughner 2007

Christopher Lynch 2009

Irene Yi 2007

Janet Swisher 2009

General Web Security
© Edward Cherlin 2009
Modifications:
adam hyde 2009
Anne Gentle 2009
Christopher Lynch 2009
Harjot Dhodi 2009
Janet Swisher 2009
Joe Paradise 2009
Lukas Blakk 2009

Get Sites to Work
© Authors Of Firefox Support Knowledge Base 2009
Modifications:
adam hyde 2009
Chris Hofmann 2009
Chris Ilias 2009
David Tenser 2009
Edward Cherlin 2009
jay maechtlen 2009

Glossary
© adam hyde 2006, 2008
Modifications:
Anne Gentle 2009
Austin Martin 2009
Christopher Lynch 2009
Edward Cherlin 2009
Harjot Dhodi 2009
Irene Yi 2007
Janet Swisher 2009

The Internet
© TWikiGuest 1970

Mac OSX
© Adam Willetts 2006
Modifications:
adam hyde 2007, 2008, 2009
Anne Gentle 2009
Christopher Lynch 2009
David Tenser 2009
Edward Cherlin 2009
Greg Urban 2009
Irene Yi 2007
Janet Swisher 2009
Jason Blackwell 2009
Lucinda Croft 2009
Robert Hershenow 2009

Ubuntu

© adam hyde 2007, 2008, 2009

Modifications:

Anne Gentle 2009

Christopher Lynch 2009

David Tenser 2009

Irene Yi 2007

Janet Swisher 2009

Jay MP 2009

Kathy Hassinger 2009

Kyle Mayhugh 2009

Lucinda Croft 2009

Peter Haslam 2009

Windows

© Authors Of Firefox Support Knowledge Base 2007

Modifications:

adam hyde 2008, 2009

Anne Gentle 2009

Austin Martin 2009

Christopher Lynch 2009

David Tenser 2009

Edward Cherlin 2009

Greg Urban 2009

Irene Yi 2007

Janet Swisher 2009

Kathy Hassinger 2009

Kip Streithorst 2008

Kyle Mayhugh 2009

Lucinda Croft 2009

Matteo Cortese 2008

TMZ - 2009

Interface

© adam hyde 2006, 2008, 2009

Modifications:

Aaron Davis 2009

Anne Gentle 2009

Chris Hofmann 2009

Chris Ilias 2009

Christopher Lynch 2009

David Tenser 2009

Eddie VanArsdall 2009

Edward Cherlin 2009

Irene Yi 2007

Janet Swisher 2009

Kathy Hassinger 2009

Tobias Markus 2009

Open Source

© Chris Hofmann 2009

Modifications:

adam hyde 2009

Anne Gentle 2009

Christopher Lynch 2009

David Tenser 2009

Edward Cherlin 2009

Janet Swisher 2009

Kathy Hassinger 2009

Kyle Mayhugh 2009

Matthew Middleton 2009

Peter Haslam 2009

Introduction

© adam hyde 2006, 2007, 2008, 2009

Modifications:

Anne Gentle 2009

Cheng Wang 2009

Chris Hofmann 2009

Christopher Lynch 2009

David Tenser 2009

Edward Cherlin 2009

Harjot Dhodi 2009

Irene Yi 2007

Janet Swisher 2009

Jeff Sizer 2009

Joe Paradise 2009

Kathy Hassinger 2009

Kyle Mayhugh 2009

Leo McArdle 2009

Lucinda Croft 2009

Matteo Cortese 2008

Peter Haslam 2009

yvonne guzman 2008

Managing Plugins

© Authors Of Firefox Support Knowledge Base 2009

Modifications:

adam hyde 2009

Anne Gentle 2009

Christopher Lynch 2009

David Tenser 2009

Eddie VanArsdall 2009

jay maechtlen 2009

Matthew Middleton 2009

Navigating

© Authors Of Firefox Support Knowledge Base 2009

Modifications:

adam hyde 2009
Anne Gentle 2009
Cheng Wang 2009
Christopher Lynch 2009
David Tenser 2009
Edward Cherlin 2009
Greg Urban 2009
Janet Swisher 2009
Lucinda Croft 2009
Marcia Couey 2009

Location Bar

© Authors Of Firefox Support Knowledge Base 2006

Modifications:

adam hyde 2008, 2009
Adam Willetts 2007
Anne Gentle 2009
Austin Martin 2009
Cheng Wang 2009
David Tenser 2009
Edward Cherlin 2009
Janet Swisher 2009
Kathy Hassinger 2009
Marcia Couey 2009
Matthew Middleton 2009

Firefox Privacy

© Cheng Wang 2009

Modifications:

adam hyde 2009
Austin Martin 2009

RSS/Live Bookmarks

© Authors Of Firefox Support Knowledge Base 2007

Modifications:

adam hyde 2007, 2008, 2009
Andrew Lowenthal 2008
Anne Gentle 2009
Christopher Lynch 2009
David Tenser 2009
Edward Cherlin 2009
Irene Yi 2007
Janet Swisher 2009
Lucinda Croft 2009

Searching

© Authors Of Firefox Support Knowledge Base 2009

Modifications:

adam hyde 2009
alan Robertson 2009
Anne Gentle 2009
Cheng Wang 2009
Christopher Lynch 2009
David Tenser 2009
Edward Cherlin 2009
Janet Swisher 2009

Home Page

© Eddie VanArsdall 2009

Modifications:

adam hyde 2009

Christopher Lynch 2009

Support

© adam hyde 2006, 2007, 2008, 2009

Modifications:

Austin Martin 2009

Christopher Lynch 2009

Irene Yi 2007

Uninstalling

© Authors Of Firefox Support Knowledge Base 2009

Modifications:

adam hyde 2009

Anne Gentle 2009

Christopher Lynch 2009

David Tenser 2009

Edward Cherlin 2009

Janet Swisher 2009

Kathy Hassinger 2009

Updating

© Authors Of Firefox Support Knowledge Base 2009

Modifications:

adam hyde 2009

Cheng Wang 2009

Christopher Lynch 2009

David Tenser 2009

Edward Cherlin 2009

Janet Swisher 2009

Joe Paradise 2009

Kathy Hassinger 2009

Lucinda Croft 2009

Using Sidebars

© Eddie VanArsdall 2009

Modifications:

adam hyde 2009

Christopher Lynch 2009

David Tenser 2009

Greg Urban 2009

Matthew Middleton 2009

Tabbed Browsing

© Authors Of Firefox Support Knowledge Base 2009

Modifications:

adam hyde 2009

Cheng Wang 2009

Christopher Lynch 2009

David Tenser 2009

Eddie VanArsdall 2009

jay maechtlen 2009

Patrick O'Patrick 2009

[Free manuals for free software](#)

GENERAL PUBLIC LICENSE

Version 2, June 1991

Copyright (C) 1989, 1991 Free Software Foundation, Inc.
51 Franklin Street, Fifth Floor, Boston, MA 02110-1301, USA

Everyone is permitted to copy and distribute verbatim copies of this license document, but changing it is not allowed.

Preamble

The licenses for most software are designed to take away your freedom to share and change it. By contrast, the GNU General Public License is intended to guarantee your freedom to share and change free software--to make sure the software is free for all its users. This General Public License applies to most of the Free Software Foundation's software and to any other program whose authors commit to using it. (Some other Free Software Foundation software is covered by the GNU Lesser General Public License instead.) You can apply it to your programs, too.

When we speak of free software, we are referring to freedom, not price. Our General Public Licenses are designed to make sure that you have the freedom to distribute copies of free software (and charge for this service if you wish), that you receive source code or can get it if you want it, that you can change the software or use pieces of it in new free programs; and that you know you can do these things.

To protect your rights, we need to make restrictions that forbid anyone to deny you these rights or to ask you to surrender the rights. These restrictions translate to certain responsibilities for you if you distribute copies of the software, or if you modify it.

For example, if you distribute copies of such a program, whether gratis or for a fee, you must give the recipients all the rights that you have. You must make sure that they, too, receive or can get the source code. And you must show them these terms so they know their rights.

We protect your rights with two steps: (1) copyright the software, and (2) offer you this license which gives you legal permission to copy, distribute and/or modify the software.

Also, for each author's protection and ours, we want to make certain that everyone understands that there is no warranty for this free software. If the software is modified by someone else and passed on, we want its recipients to know that what they have is not the original, so that any problems introduced by others will not reflect on the original authors' reputations.

Finally, any free program is threatened constantly by software patents. We wish to avoid the danger that redistributors of a free program will individually obtain patent licenses, in effect making the program proprietary. To prevent this, we have made it clear that any patent must be licensed for everyone's free use or not licensed at all.

The precise terms and conditions for copying, distribution and modification follow.

TERMS AND CONDITIONS FOR COPYING, DISTRIBUTION AND MODIFICATION

0. This License applies to any program or other work which contains a notice placed by the copyright holder saying it may be distributed under the terms of this General Public License. The "Program", below, refers to any such program or work, and a "work based on the Program" means either the Program or any derivative work under copyright law: that is to say, a work containing the Program or a portion of it, either verbatim or with modifications and/or translated into another language. (Hereinafter, translation is included without limitation in the term "modification".) Each licensee is addressed as "you".

Activities other than copying, distribution and modification are not covered by this License; they are outside its scope. The act of running the Program is not restricted, and the output from the Program is covered only if its contents constitute a work based on the Program (independent of having been made by running the Program). Whether that is true depends on what the Program does.

1. You may copy and distribute verbatim copies of the Program's source code as you receive it, in any medium, provided that you conspicuously and appropriately publish on each copy an appropriate copyright notice and disclaimer of warranty; keep intact all the notices that refer to this License and to the absence of any warranty; and give any other recipients of the Program a copy of this License along with the Program.

You may charge a fee for the physical act of transferring a copy, and you may at your option offer warranty protection in exchange for a fee.

2. You may modify your copy or copies of the Program or any portion of it, thus forming a work based on the Program, and copy and distribute such modifications or work under the terms of Section 1 above, provided that you also meet all of these conditions:

- a) You must cause the modified files to carry prominent notices stating that you changed the files and the date of any change.
- b) You must cause any work that you distribute or publish, that in whole or in part contains or is derived from the Program or any part thereof, to be licensed as a whole at no charge to all third parties under the terms of this License.
- c) If the modified program normally reads commands interactively when run, you must cause it, when started running for such interactive use in the most ordinary way, to print or display an announcement including an appropriate copyright notice and a notice that there is no warranty (or else, saying that you provide a warranty) and that users may redistribute the program under these conditions, and telling the user how to view a copy of this License. (Exception: if the Program itself is interactive but does not normally print such an announcement, your work based on the Program is not required to print an

announcement.)

These requirements apply to the modified work as a whole. If identifiable sections of that work are not derived from the Program, and can be reasonably considered independent and separate works in themselves, then this License, and its terms, do not apply to those sections when you distribute them as separate works. But when you distribute the same sections as part of a whole which is a work based on the Program, the distribution of the whole must be on the terms of this License, whose permissions for other licensees extend to the entire whole, and thus to each and every part regardless of who wrote it.

Thus, it is not the intent of this section to claim rights or contest your rights to work written entirely by you; rather, the intent is to exercise the right to control the distribution of derivative or collective works based on the Program.

In addition, mere aggregation of another work not based on the Program with the Program (or with a work based on the Program) on a volume of a storage or distribution medium does not bring the other work under the scope of this License.

3. You may copy and distribute the Program (or a work based on it, under Section 2) in object code or executable form under the terms of Sections 1 and 2 above provided that you also do one of the following:

- a) Accompany it with the complete corresponding machine-readable source code, which must be distributed under the terms of Sections 1 and 2 above on a medium customarily used for software interchange; or,
- b) Accompany it with a written offer, valid for at least three years, to give any third party, for a charge no more than your cost of physically performing source distribution, a complete machine-readable copy of the corresponding source code, to be distributed under the terms of Sections 1 and 2 above on a medium customarily used for software interchange; or,
- c) Accompany it with the information you received as to the offer to distribute corresponding source code. (This alternative is allowed only for noncommercial distribution and only if you received the program in object code or executable form with such an offer, in accord with Subsection b above.)

The source code for a work means the preferred form of the work for making modifications to it. For an executable work, complete source code means all the source code for all modules it contains, plus any associated interface definition files, plus the scripts used to control compilation and installation of the executable. However, as a special exception, the source code distributed need not include anything that is normally distributed (in either source or binary form) with the major components (compiler, kernel, and so on) of the operating system on which the executable runs, unless that component itself accompanies the executable.

If distribution of executable or object code is made by offering access to copy from a designated place, then offering equivalent access to copy the source code from the same place counts as distribution of the source code, even though third parties are not compelled to copy the source along with the object code.

4. You may not copy, modify, sublicense, or distribute the Program except as expressly provided under this License. Any attempt otherwise to copy, modify, sublicense or distribute the Program is void, and will automatically terminate your rights under this License. However, parties who have received copies, or rights, from you under this License will not have their licenses terminated so long as such parties remain in full compliance.

5. You are not required to accept this License, since you have not signed it. However, nothing else grants you permission to modify or distribute the Program or its derivative works. These actions are prohibited by law if you do not accept this License. Therefore, by modifying or distributing the Program (or any work based on the Program), you indicate your acceptance of this License to do so, and all its terms and conditions for copying, distributing or modifying the Program or works based on it.

6. Each time you redistribute the Program (or any work based on the Program), the recipient automatically receives a license from the original licensor to copy, distribute or modify the Program subject to these terms and conditions. You may not impose any further restrictions on the recipients' exercise of the rights granted herein. You are not responsible for enforcing compliance by third parties to this License.

7. If, as a consequence of a court judgment or allegation of patent infringement or for any other reason (not limited to patent issues), conditions are imposed on you (whether by court order, agreement or otherwise) that contradict the conditions of this License, they do not excuse you from the conditions of this License. If you cannot distribute so as to satisfy simultaneously your obligations under this License and any other pertinent obligations, then as a consequence you may not distribute the Program at all. For example, if a patent license would not permit royalty-free redistribution of the Program by all those who receive copies directly or indirectly through you, then the only way you could satisfy both it and this License would be to refrain entirely from distribution of the Program.

If any portion of this section is held invalid or unenforceable under any particular circumstance, the balance of the section is intended to apply and the section as a whole is intended to apply in other circumstances.

It is not the purpose of this section to induce you to infringe any patents or other property right claims or to contest validity of any such claims; this section has the sole purpose of protecting the integrity of the free software distribution system, which is implemented by public license practices. Many people have made generous contributions to the wide range of software distributed through that system in reliance on consistent application of that system; it is up to the author/donor to decide if he or she is willing to distribute software through any other system and a licensee cannot impose that choice.

This section is intended to make thoroughly clear what is believed to be a consequence of the rest of this License.

8. If the distribution and/or use of the Program is restricted in certain countries either by patents or by copyrighted interfaces, the original copyright holder who places the Program under this License may add an explicit geographical distribution limitation excluding those countries, so that distribution is permitted only in or among countries not thus excluded. In such case, this License incorporates the limitation as if written in the body of this License.

9. The Free Software Foundation may publish revised and/or new versions of the General Public License from time to time. Such new versions will be similar in spirit to the present version, but may differ in detail to address new problems or concerns.

Each version is given a distinguishing version number. If the Program specifies a version number of this License which applies to it and "any later version", you have the option of following the terms and conditions either of that version or of any later version published by the Free Software Foundation. If the Program does not specify a version number of this License, you may choose any version ever published by the Free Software Foundation.

10. If you wish to incorporate parts of the Program into other free programs whose distribution conditions are different, write to the author to ask for permission. For software which is copyrighted by the Free Software Foundation, write to the Free Software Foundation; we sometimes make exceptions for this. Our decision will be guided by the two goals of preserving the free status of all derivatives of our free software and of promoting the sharing and reuse of software generally.

NO WARRANTY

11. BECAUSE THE PROGRAM IS LICENSED FREE OF CHARGE, THERE IS NO WARRANTY FOR THE PROGRAM, TO THE EXTENT PERMITTED BY APPLICABLE LAW. EXCEPT WHEN OTHERWISE STATED IN WRITING THE COPYRIGHT HOLDERS AND/OR OTHER PARTIES PROVIDE THE PROGRAM "AS IS" WITHOUT WARRANTY OF ANY KIND, EITHER EXPRESSED OR IMPLIED, INCLUDING, BUT NOT LIMITED TO, THE IMPLIED WARRANTIES OF MERCHANTABILITY AND FITNESS FOR A PARTICULAR PURPOSE. THE ENTIRE RISK AS TO THE QUALITY AND PERFORMANCE OF THE PROGRAM IS WITH YOU. SHOULD THE PROGRAM PROVE DEFECTIVE, YOU ASSUME THE COST OF ALL NECESSARY SERVICING, REPAIR OR CORRECTION.

12. IN NO EVENT UNLESS REQUIRED BY APPLICABLE LAW OR AGREED TO IN WRITING WILL ANY COPYRIGHT HOLDER, OR ANY OTHER PARTY WHO MAY MODIFY AND/OR REDISTRIBUTE THE PROGRAM AS PERMITTED ABOVE, BE LIABLE TO YOU FOR DAMAGES, INCLUDING ANY GENERAL, SPECIAL, INCIDENTAL OR CONSEQUENTIAL DAMAGES ARISING OUT OF THE USE OR INABILITY TO USE THE PROGRAM (INCLUDING BUT NOT LIMITED TO LOSS OF DATA OR DATA BEING RENDERED INACCURATE OR LOSSES SUSTAINED BY YOU OR THIRD PARTIES OR A FAILURE OF THE PROGRAM TO OPERATE WITH ANY OTHER PROGRAMS), EVEN IF SUCH HOLDER OR OTHER PARTY HAS BEEN ADVISED OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGES.

END OF TERMS AND CONDITIONS